

ročník 14 :: číslo 1 :: duben 2019

Zpravodaj

AGROVENKOV, o. p. s., Informační středisko pro rozvoj
zemědělství a venkova Pardubického kraje

Vybíráme z obsahu:

- :: Novinky v dotacích a zákonech
- :: Mezinárodní projekt dal vzniknout novému centru na podporu zemědělců
- :: Siláže 2019 - jak a čím konzervovat
- :: Příjem a využití dusíku ozimou řepkou na jaře a možnosti hnojení
- :: Mezinárodní závody spřežení a Den starokladrubskeho koně
- :: Projekty MAS

Vážení přátelé,

asi jste již stihli zaregistrovat, že v Agrovenkov, o. p. s. proběhla změna na pozici ředitele organizace. Ing. Vladimír Šabata odešel do důchodu a na jeho místo jsem byla vybrána já – Lenka Brožková. Mé dosavadní pracovní působení bylo spojeno s ochranou přírody a zahradnickým oborem. Leckomu se mohou tyto obory od zemědělství vzdalovat, ale protože vše souvisí se vším nelze ani různé obory od sebe oddělovat. V rámci zapracování a seznamování se s činností společnosti jsem zjistila, že není rozdíl, v jakém oboru se pohybujete, všude se opakují stejná témata, problémy, v každém oboru jsou lidé, kteří hledají možnosti kam obor posunout, jak svým členům pomáhat, podporovat, ale také se najdou osoby, které jdou proti proudu, někdy skupinu poškozují, někdy přináší nové podněty. Ale je to tak přirozené. Na Zemi prostě žijí různí lidé, v různých systémech, s různými představami a možnostmi. A je jedno, jestli si vyberete skupinu ochránců přírody, zemědělců, lidí, kteří se zabývají kulturou nebo zdravotníků či učitelů. Všude je to stejné. I mezi ochránci přírody se najdou extremisté, stejně jako mezi zemědělci se najdou podnikatelé, kteří jen drancují. Přijde mi dobré, že existují zastřešující organizace, které zemědělce či potravináře sdružují, poskytují jim určitý servis. Na druhou stranu mi přijde škoda, že tato velká sdružení už málo komunikují mezi sebou či dokonce proti sobě. Dobré myšlenky, podpora zemědělců ve vztahu k novým normám, zemědělské politiky a komunikace

dalších témat se tak často drobí, nejsou jednotné (a to nemyslím, že by neměli mít různé názory). To jen tak na okraj, co jsem stihla za půl roku postřehnout.

Úkolem Agrovenkov o. p. s., resp. mým úkolem, je fungovat jako informační středisko v rámci Pardubického kraje, vytvářet podmínky pro spolupráci středních škol a zemědělské praxe, podporovat regionální výrobce potravin a v neposlední řadě propagovat zemědělství a potravinářství směrem k široké veřejnosti.

V březnu jsme vyhlásili další ročník soutěže MLS Pardubického kraje, do které se mohou přihlásit výrobci potravinářských produktů, kteří splňují pravidla soutěže. Právě tyto podnikatele bych ráda do budoucna více podpořila. Propagace regionálních výrobků a jejich výrobců je jednou z mých priorit. Pokud se vše podaří, stejně jako v loňském roce bude vydán Katalog oceněných výrobků, výrobci se budou moci prezentovat na několika významných akcích a do léta by měl být zprovozněn web, propagující oceněné výrobky MLS.

Na začátku školního roku bych chtěla nabídnout základním školám interaktivní program propagující české zemědělství a potravinářství. Se středními školami probíhá spolupráce na bázi pořádání setkání studentů a zástupců zemědělské praxe či pořádáním exkurzí do zemědělských podniků.

Propagace zemědělství a potravinářství směrem k široké veřejnosti je nutná věc. Nákup potravin probíhá tak nějak automaticky,

dojdu si do obchodu a tam si nakoupím, co potřebuji za relativně nízké ceny. Ale zemědělství, potažmo potravinářství nefunguje zcela automaticky, stejně jako např. lidské tělo – také se o něj musíme starat, když je nemocné, je třeba ho ošetřit. Je třeba najít vhodnou formu interpretace zemědělského oboru, tak aby byl pochopitelný a uchopitelný pro každého jednotlivce. Je třeba prezentovat různé formy hospodaření – konvenční i ekologické, v malém i velkém. Zemědělec není jen výrobce rostlinných či živočišných produktů, ale je to také ten, kdo se podílí na tom, jak vypadá naše okolí, krajina, jaký je stav půdy či vody. To vše je třeba vysvětlovat, představovat dobré zkušenosti a praxi. Nejlépe je začít již od dětí v mateřských a základních školách. Dobrým příkladem by mohlo být třídění odpadu. Za mých školních let jsme o třídění odpadu věděli jen to, že do školy máme donést papír a do sběrný železo (pravda, plastu tolik ještě nebylo). Soustavou prací – propagací, podporou ze strany státu a vysvětlováním – v dnešní době patří ČR k nejlépe hodnoceným zemím v separaci odpadu. Není asi mnoho domácností, kde by se netřídil alespoň plast a papír. Možná, pokud bychom volili stejnou strategii, spojili síly – by tu byla šance.

Ing. Lenka Brožková,
ředitelka Agrovenkov, o. p. s.

Dotace

Vybrané změny dotačních pravidel roku 2019

Přímé platby

- jako EFA plochu je možno využít medonosný úhor s koeficientem 1,5
- na DPB s N-vázající plodinou je do 31. 10. příslušného kalendářního roku založen porost ozimé plodiny nebo ponechán porost víceleté plodiny vázající dusík po 31. 10.

AEKO opatření - změny v OTP

- přerušeni pastvy do 29 dnů = kontinuální pastva
- seč/pastvu lze posunout „dopředu“ se souhlasem OOP
- bez souhlasu = nesplnění podmínky min. zemědělských činností

Podpory ANC – změna posuzování výrobního zaměření pro žadatele postižené suchem

- pro žádosti 2019 posuzována intenzita chovu:
 - průměr za období 1. 1. až 30. 9. 2018,
 - aktuální denní v období 1. 6. až 30. 9. 2019.
- nutné zaškrtnout v předtisku JŽ políčko!
- žádosti 2020 posuzována intenzita chovu:
 - průměr za období 1. 5. až 31. 12. 2019,
 - aktuální denní v období 1. 6. až 30. 9. 2020.

Welfare dojníc, prasnic a prasniček - změna posuzování období závazku a retenčního období

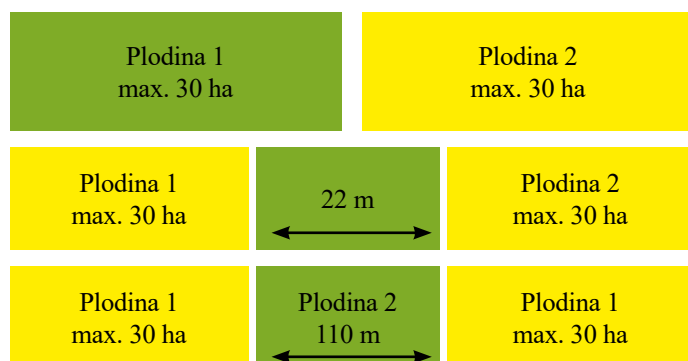
- úprava období trvání závazku od 1. 3. do 28 (29). 2. následujícího roku
- úprava retenčního období od 1.6 do 28 (29). 2. následujícího roku
- sazba v opatření Zajištění výběhu pro suchostojné krávy je 42 €/VDJ
- sazba v opatření Zlepšení životních podmínek prasniček 147 €/VDJ

Národní podpory

- možno žádat o podporu v rámci DT welfare skotu bez tržní produkce mléka

Kontrola podmíněnosti

- nové znění standardu 7 d) – maximální souvislá plocha plodiny 30 ha na DPB orné půdy s účinností od 1. 1. 2020 – souvislá plocha posuzovaná od 1. 6. do 31. 8. 2020 → pozor na zásevy ozimů 2019

- za použití nepovoleného POR hrozí ztráta 5 % dotací a podpor
- nové znění protierozního standardu DZES 5

- změna ve vymezení erozní ohroženosti v LPIS
- staronové i nové půdoochranné technologie ke splnění standardu DZES 5

Půdoochranné technologie		
Nezávislá na způsobu pěstování	Závislé na způsobu pěstování - plodiny s NOF	Závislé na způsobu pěstování - plodiny se SOF
Políčka do 2 ha	Pěstování v ochranné plodině nebo v rostlinných zbytcích	
Agrotechnické rozdělení DPB na více plodin	Aplikace organické hmoty	
Obsevy - políčka do 6 ha	Strip-till	
Ochranné pásy	Podrývání - cukrovka	Podrývání - řepka
Pěstování ve směru vrstevnic (pouze plodiny s NOF)	Odkameňování - brambory	
	Pěstování los - bob, sója	Pěstování s podsevem jetelovin, jetelotrav a trav

Ing. Smítal, OAK Ústí nad Orlicí

Zdroj: Ing. Vrzán

Národní dotace od roku 2020 bude administrovat SZIF

Agenda spojená s vyřizováním národních dotací tuzemským zemědělcům by měla od roku 2020 přejít z ministerstva zemědělství plně na Státní zemědělský intervenční fond.

Týká se to výhradně národních dotací poskytovaných z českého státního rozpočtu. Ministerstvo podle nich nebude nadále zatěžovat běžná administrativní činnost spojená s poskytováním a spravováním dotací. V roce 2013 představovaly národní dotace asi 800 milionů korun, nyní už jejich objem vzrostl ke třem miliardám korun. „Zároveň lze předpokládat, že význam a rozsah dotací do zemědělství poskytovaných výhradně z národních zdrojů se bude zvyšovat i vzhledem návrhům reformy Společné zemědělské politiky EU po roce 2020,“ stojí v důvodové zprávě.

Navýšení limitu podpory de minimis

Od 14. 3. 2019 dochází k navýšení limitu podpory de minimis v oblasti zemědělské prvovýroby pro jeden podnik v rozhodném období z 15 tisíc eur na 20 tisíc eur. Kromě individuálního limitu byl navýšen také národní strop kumulativní výše podpory de minimis na 1,25 % roční produkce (61,87 mil. eur). Dále pak byla upravena kritéria pro výpočet hrubého grantového ekvivalentu u půjček a záruk. Členské státy mají navíc možnost dalšího navýšení individuálního i národního limitu až na 25 tis. eur, ale pouze za podmínky zavedení dodatečných administrativních omezení. ČR však tento prvek nehodlá aplikovat.

NÁRODNÍ DOTAČNÍ PROGRAM 20.A. - „Zlepšení životních podmínek v chovu dojníc“

MZE uveřejnilo manuál k národnímu dotačnímu programu 20.A. „Zlepšení životních podmínek v chovu dojníc“ pro rok 2019, který naleznete zde:

<http://portal.mze.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/zasady-zemedelstvi-potravinarstvi/zasady-pro-rok-2019/>

MZE zejména upozorňuje, že v manuálu je v rámci dotačního programu 20.A. uvedeno upřesnění nastavení uznávání podmínky zapojení do dobrovolného systému certifikace pro mléko a mléčné výrobky Q CZ.

U všech podprogramů DP 20.A. je nutné doložit k žádosti o dotaci doklad o zapojení do dobrovolného systému certifikace pro mléko a mléčné výrobky Q CZ nebo pro mléko certifikované ekologické produkce. Pro způsobilost žadatele k DP 20.A. postačí doložit tyto doklady s datem platnosti (zapojení) kdykoliv v rámci období plnění podmínek jednotlivých podprogramů DP 20.A. tj. 3 různá období – 1 podprogram zimní, 1 podprogram letní a 3 podprogramy mají celoroční období.

Žadatelé, který v období plnění podmínek DP 20.A. (od 1. 10. 2018 do 30. 9. 2019) nebyl držitelem certifikátu Q CZ, bude uznáno zapojení do režimu kvality také doložením podání přihlášky k účasti producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ a dokladem o úhradě poplatku s tím spojeného v průběhu dotačního období od 1. 10. 2018 do 30. 9. 2019 včetně. Manuál k dotačnímu programu 20.A.

Novinky v zákonech

Novela plemenářského zákona

Dne 10. ledna 2019 vyšla ve Sbírce zákonů novela plemenářského zákona (zákon č. 3/2019, kterým se mění zákon č. 154/2000Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů – dále jen novela).

Do novely se také muselo promítnout rozhodnutí Komise (EU) 2018/1669 ze dne 6. listopadu 2018, kterým se zrušuje rozhodnutí 2006/80/ES, kterým se pro některé členské státy stanoví odchylka podle čl. 3 odst. 2 směrnice Rady 92/102/EHS o identifikaci a evidování zvířat; které i v ČR zrušilo možnost výjimky pro chovatele jednoho prasete pro domácí porážku. Tato změna povede též k úpravě příslušné vyhlášky, kdy evidenční povinnosti budou pro chovatele prasat na domácí porážku zjednodušeny.

Od 25. 1. 2019 má **povinnost registrovat** se u ČMSCH, a. s. jako chovatel prasat **každý, kdo chová 1 a více kusů prasat.**

Novela nařízení vlády – o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství

Dne 1. března 2019 nabývá účinnosti nařízení vlády č. 57/2019 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství ve znění pozdějších předpisů, a nařízení vlády č. 44/2018 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro přechodně podporované oblasti s přírodními omezeními.

Novelou nařízení vlády č. 76/2015 Sb. zejména dochází k:

- zmírnění postupu při hodnocení likvidace nedopasků v případě, že žadatel pastvu pouze přeruší, a to na dobu maximálně 29 dnů z důvodu krátkodobých přesunů pasených zvířat mezi díly půdních bloků,
- zavedení možnosti při sledování výskytu škodlivých organismů používat meteorologické stanice vybavené nejmodernějšími technologiemi, které umožňují na základě naměřených prahových hodnot a sumy teplot odhalit možná rizika výskytu škůdců v intenzivních sadech

Novela nařízení vlády č. 59/2019 Sb.- o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření (AEKO)

Dne 1. března 2019 nabývá účinnosti nařízení vlády č. 59/2019

Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění AEKO a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění AEKO, ve znění pozdějších předpisů.

Novelou nařízení vlády č. 75/2015 Sb. zejména dochází

- k zavedení povinnosti odevzdávat na SZIF výsledky rozborů vzorků ovoce a zeleniny resp. půdy na těžké kovy výsledky rozborů vzorků ovoce a zeleniny resp. půdy na těžké kovy v rámci podopatření Integrovaná produkce ovoce a Integrovaná produkce zeleniny a jahodníku k:
- zavedení možnosti při sledování výskytu škodlivých organismů používat meteorologické stanice vybavené nejmodernějšími technologiemi, které umožňují na základě naměřených prahových hodnot a sumy teplot odhalit možná rizika výskytu škůdců v rámci podopatření Integrovaná produkce ovoce a Integrovaná produkce zeleniny a jahodníku
- úpravě postupů předkládání souhlasných stanovisek orgánu ochrany přírody na SZIF, díky nimž budou moci žadatelé lépe reagovat na extrémní klimatické podmínky (např. sucho) a přizpůsobit jim hospodaření na trvalých travních porostech,
- zmírnění postupu při hodnocení likvidace nedopasků v případě, že žadatel pastvu pouze přeruší, a to na dobu maximálně 29 dnů z důvodu krátkodobých přesunů pasených zvířat mezi díly půdních bloků,
- úpravě parametrů zakládání biopásů, kdy se navyšuje maximální podíl biopásů na dílu půdního bloku z 20 % na 40 % a k upřesnění podmínky pro pěstování plodin na zbytku dílu půdního bloku, kde je založen biopás.

Informace

Omezení použití přípravků na ochranu rostlin s účinnou látkou glyfosát

V roce 2019 došlo na základě změny rozhodnutí o povolení přípravků na ochranu rostlin s účinnou látkou glyfosát u všech držitelů těchto povolení ke změně rozsahu použití. U přípravků vyrobených v roce 2019 podle nového povolení vydaného ÚKZÚZ se již nevyskytuje na jejich etiketě možnost předsklizňového použití v obilninách, řepce ozimé, popř. dalších plodinách.

Jelikož nebyly naplněny důvody pro odejmutí, změnu či neobnovení povolení přípravků s účinnou látkou, neboť se netýkaly ochrany zdraví lidí a zvířat nebo životního prostředí, stanovil ÚKZÚZ v souladu s ustanovením článku 46 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009, v platném znění, odkladnou lhůtu pro prodej a distribuci, která nepřesahuje šest měsíců, a navíc nejvýše jeden rok pro odstranění, skladování a využití stávajících zásob přípravku na ochranu rostlin, jenž obsahují v rozsahu použití možnost předsklizňové aplikace. Aktuální informace o možnosti použití konkrétního obchodního názvu přípravku s glyfosátem lze najít v „Registru přípravků na ochranu rostlin“ na webu ÚKZÚZ po zadání názvu účinné látky glyfosát v části „Vyhledávání v registru“. Zemědělské veřejnosti lze s ohledem na zmíněné omezení předsklizňového použití přípravků s glyfosátem doporučit, aby i přes možné použití zásob přípravků s glyfosátem před sklizní v roce 2019 dbali na dodržování agronomických a agrotechnických postupů, a to:

- volby vhodné odrůdy,
- zajištění vyrovnaného porostu pomocí regulátorů růstu,

- předcházení zaplevelení porostů,
- využití dělené sklizně (tam, kde je to možné),
- dosoušení zrna po sklizni.

BRAMBORY

Seznam odrůd bramboru odolných proti hádátku bramborovému *Globodera rostochiensis* (patotyp Ro1) registrovaných v ČR pro rok 2019

Adéla	Cecile	Julinka	Poutník	Stiletto * ** **
Adora	Cidlina	Kariera	Prada**	Suzan
Alice	Colette	Karo	Presto	Valetta
Amado	Courage	Katy	Priamos	Valfi
Ambra	Dagmar	Lada	Primarosa**	Valkýra
Annabelle	Dali	Laura	Rafacla	Valmont
Arabela	David	Liliana	Ramos	Valy
Asterix	Dominátor	Lilly	Red Anna	Velox
Axa	Dominika	Lydia	Red Scarlett	Vendula
Baccara	Everest	Madona	Roberta	Verdi
Belana	Fabia	Marabel	Rosara	Verne
Bella	Filea	Marcela	Sagitta	Victoria
Bellarosa	Finka	Marena	Saline	Vineta
Berber	Flavia	Mariannka	Samantana	Vitesse
Bernard	Granada	Milva	Sanjava	Vlasta
Bohemia	Granola	Miranda	Sarion * ** **	Vysočina
Borek*	Janet	Monika	Satina	Westamyl
Bropanna	Jasmina	Mozart	Secura	Zuza
Camilla	Jelly	Opal	Sibu	
Capri	Jindra	Platan	Solo	

Poznámky:

* rovněž odolnost proti hádátku bramborovému *Globodera rostochiensis*, patotypu Ro5

** rovněž odolnost proti hádátku nažloutlému *Globodera pallida*, patotypu Pa1

*** rovněž odolnost proti hádátku nažloutlému *Globodera pallida*, patotypu

Seznam odrůd bramboru odolných proti rakovině bramboru *Synchytrium endobioticum* (patotyp D1) registrovaných v ČR pro rok 2019

Adora*	Colette	Karo*	Priamos	Valetta
Alice	Courage	Katy	Primarosa	Valfi
Ambra	Dagmar	Keřkovské rohlíčky	Radana	Valmont
Anatori	Dali	Lada	Rafacla	Velox
Annabelle	David*	Laura*	Ramos	Vendula
Arabela	Désirée**	Lilly	Rebel	Verdi
Asterix	Dicolora	Linda	Red Anna	Verne
Axa	Dominátor	Lydia	Red Scarlett	Victoria
Baccara*	Fabia*	Madona	Regent	Vineta
Belana*	Finka	Magda	Roberta	Vitesse
Bellarosa	Flavia	Marcela	Rosara	Vivaldi
Berber	Granada	Mariannka	Sagitta	Vlasta
Bernard	Innovator	Miranda	Saline	Voyager
Bohemia	Janet*	Monalisa	Sanjava	Vysočina*
Borek	Jasmina	Mozart	Sarion	Westamyl
Bropanna	Jelly	Opal	Satina	Zuza
Capri	Jindra*	Ornella	Secura	
Cecile*	Jolana	Platan	Solo	
Cidlina	Kariera*	Prada	Stiletto	
	Karin	Presto	Suzan	

Poznámky:

* ** slabá nebo střední náchylnost k patotypům rakoviny bramboru D15, 16, 19, 23-25, 28, 29, 31-37

Lesy ČR nabízejí odbornou pomoc vlastníkům lesů v boji s kůrovcem

Odbornou pomoc v ochraně lesa, tedy jak postupovat při vyhledání, zpracování a asanaci kůrovcem napadených stromů, nabízejí Lesy ČR více než 160 tisícům drobných vlastníků lesů v zemi. Oslovují je takto hromadně vůbec poprvé v historii podniku, a to ještě před začátkem kůrovcové sezóny a prvního rojení. Podnik chce zabránit šíření škůdce mezi lesy všech vlastníků.

Lesy ČR spravují asi 1,2 milionu hektarů lesních porostů. Na dalších 275 tisících hektarech působí podle lesního zákona revírníci

z Lesů České republiky jako odborní lesní hospodáři nebo garanti správné péče o les. „Jako správci necelé poloviny lesů v zemi cítíme odpovědnost za současný i budoucí stav porostů. Proto se obracíme na drobné vlastníky lesů předem, ještě před začátkem kůrovcové sezóny, aby měli informace o svých právech a povinnostech stanovených lesním zákonem. Nabízíme jim i odbornou pomoc,“ uvedl Josef Vojáček, generální ředitel podniku Lesy České republiky. Prvních padesát tisíc dopisů už z podatelny státního podniku odešlo, všichni oslovení by měli psaní obdržet během tohoto týdne. Kromě „Kůrovcového desatera“ podnik drobné majitele například upozorňuje na možnost požádat o státní příspěvek na obnovu lesa i asanaci dříví. „Musí včas vědět, co dělat, a jak postupovat. Bránit šíření kůrovce můžeme jen společně,“ dodal Vojáček. Podnik také zveřejnil na svém webu www.lesy.cz novou interaktivní mapu, ve které si každý jednoduše pod záložkou „Najděte svého správce lesa“ vyhledá odborného lesního hospodáře.

Kůrovcové desatero

1. Odstraňovat pro kůrovce atraktivní dříví
2. Důsledně vyhledávat napadené stromy
3. Včasné a účinné asanovat
4. Mechanická asanace, chemická asanace
5. Asanovat skládky dříví
6. Nenechávat napadené dříví bez asanace v lese nebo jeho blízkosti
7. Dočišťovat ohniska žíru
8. Neplýtvat kapacitami a energií
9. Prohlubovat vědomosti a využívat poradenství
10. Hledat řešení a komunikovat

System biotických a abiotických výstrah – agrorisk.cz

Čeští zemědělci dostanou příští rok další nástroj, který jim má pomoci při plánování zemědělských činností a rozhodování, jaká opatření na polích provedou. Tvůrci projektu InterSucho pracují na dalším projektu, jehož výsledky budou od dubna prezentovat na webu agrorisk.cz. Půjde o systém biotických a abiotických výstrah, řekl na brněnské konferenci o suchu bioklimatolog a tvůrce projektu InterSucho Zdeněk Žalud.

Na projektu se podílí Ústav výzkumu globální změny AV ČR CzechGlobe, Český hydrometeorologický ústav, Mendelova univerzita v Brně a Výzkumný ústav rostlinné výroby. „Půjde nejen o analýzu výskytu, ale především o předpověď hrozeb. Na jedné straně jsou to živočišní škůdci a choroby, na druhé straně například mrazy či kroupy,“ řekl Žalud.

Uživatel si vybere konkrétní katastr a pro ten se mu zobrazí hrozby. Ke konkrétní hrozbě bude přiřazený „semafor“. „Zelená barva znamená, že problém nehrozí, žlutá a oranžová varují před výskytem a červená už znamená, že problém reálně existuje,“ vysvětlil Žalud. Do budoucna bude možné podle zpětné vazby uživatelů druhy rizik doplňovat. Zemědělci tak mohou díky vědcům sledovat předpověď počasí z více modelů, předpověď sucha, předpověď výnosů plodin, sledovat kondici vegetace a nově i výše popsané hrozby. Cílem všech předpovědí a projektů je zvýšit úspěšnost zemědělce ve výrobě a zvýšit konkurenceschopnost českého zemědělství vůči globálním konkurentům.

Agrovenkov, o. p. s. školí zemědělce v Pardubickém kraji

V průběhu měsíce března pořádal Agrovenkov, o. p. s. školení zemědělských subjektů. V návaznosti na loňské semináře k problematice půdoochranných technologií a dalšího poptávce z řad zemědělců, se v průběhu měsíce března uskutečnily další školení, během kterých účastníci získali aktuální informace pro přípravu na změnu erozní ohroženosti (s platností od roku 2019) a zároveň si mohli na praktických příkladech v LPIS vyzkoušet pracovní zákres protierozního opatření, přímo na svých pozemcích.

Soutěž MLS Pardubického kraje je vyhlášena

Agrovenkov, o. p. s. – Informační středisko pro rozvoj zemědělství a venkova Pardubického kraje vyhlásil v březnu 13. ročník soutěže o nejlepší potravinářský výrobek Pardubického kraje – MLS Pardubického kraje 2019. Přihlásit se mohou všichni výrobci potravin, kteří splňují podmínky

soutěže tj. malý a střední podnik podnikající a vyrábějící výrobky na území Pardubického kraje a své výrobky dodávají ve spotřebitelském množství v daném roce průběžně do obchodní sítě. Příjem přihlášek probíhá do 5. dubna 2019 (hodnocení bude probíhat 18. 4. 2019). Podmínky soutěže naleznete na www.agrovenkov.cz. Vítězné produkty budou moci ochutnat a nakoupit návštěvníci akcí např. Fresh festival, Koně v akci či na Dožínkách Pardubického kraje.

V loňském roce se do soutěže zapojilo 35 regionálních výrobců se 117 produkty, z nichž 55 výrobků bylo oceněno značkou MLS Pardubického kraje 2018.

Setkání zástupců zemědělské praxe a studentů zemědělských škol

Agrovenkov, o. p. s. - Informační středisko pro rozvoj zemědělství a venkova Pardubického kraje uspořádal dne 6. března 2019 setkání studentů Střední školy zemědělské a VOŠ Chrudim a Odborného učiliště Chroustovice se zástupci zemědělských podniků. Společné posezení se uskutečnilo v nově zrekonstruovaných prostorách školního statku ve Vestci. Pozvání na společné setkání přijalo 12 zemědělských subjektů působících v regionu, které byly zastoupeny jak velkými podniky, tak malými rodinnými farmami. Studenti tak měli možnost porovnat podmínky provozu podniků, chovu zvířat, diverzifikaci produkce, ale také byli seznámeni s možností čerpání dotací. Zástupci zemědělských podniků představili možnost zaměstnání na různých pracovních pozicích.

Účastníci akce ze strany zemědělské praxe se shodli na tom, že je důležité, aby potenciační uchazeči o zaměstnání, měli o obor zájem a byli odborně vzděláni. Ze strany studentů byly kladeny otázky na provoz podniků, welfare zvířat, ale také na finanční ohodnocení v případě zaměstnání. Při závěrečném dotazu, kolik z nich uvažuje o tom, zda zůstane pracovat v zemědělském oboru se cca třetina přihlásila. Asi 5 studentů zůstane pracovat na rodinných farmách a většina studentů posledního ročníku již brigádně v zemědělských podnicích pracuje. Nezbyvá jen věřit, že jich bude více.

Aktuální informace pro lesníky - opatření proti kůrovci

Vzhledem k pokračující kůrovcové kalamitě nejen na území Pardubického kraje, ale v celé České republice, je potřeba věnovat zvýšenou pozornost včasnému zpracování kůrovcového dříví. V současné době bylo navíc území našeho kraje zasaženo větrnými polomy. Pokud nebudou polomy včas zpracovány, bude se jednat o další atraktivní dříví pro rozvoj a rozšíření kůrovcových škůdců.

PARDUBICKÝ KRAJ

Z tohoto důvodu apelujeme na vlastníky a nájemce lesů, aby včas, v souladu s právními předpisy a ve spolupráci s odborným lesním hospodářem zpracovali dříví z nahodilých těžeb.

Finanční podpory pro vlastníky lesů poskytuje zejména Ministerstvo zemědělství, a to nejen na pomoc proti zpracování kůrovcové kalamity.

MZe aktuálně poskytuje dotace například na:

- asanaci kůrovcového dříví
- výsadbu nových porostů
- podpora výsadby listnatých dřevin při obnově lesa

Pardubický kraj na podporu této problematiky připravil seminář k ochraně lesa proti kůrovcovým škůdcům a zacházení s chemickými přípravky na postřik proti kůrovcům. Dále je připravována informační **brožura** pro vlastníky lesa s příklady dobré praxe. Ve schváleném rozpočtu pro rok 2019 je vyčleněna na **dotace do lesů** částka 5,8 mil. Kč. Zastupitelstvu kraje budou dne 15. dubna předloženy ke schválení dotační tituly na obnovu lesa zaměřené na:

- ochranu nově zakládaných porostů po kůrovcových těžbách (oplocenky) individuální ochranu sazenic při obnově porostů po těžbách (oplůtky)

V současné době má Pardubický kraj připraveny **další** doplňkové **dotační tituly** ke stávajícím dotacím Ministerstva zemědě-

lství. Tyto dotační tituly budou orgánům kraje předloženy ke schválení po **notifikaci**, která by měla být dle informace náměstka MZe Mlynáře, dokončena do června 2019.

Konkrétně jsou připraveny dotační tituly na:

- příspěvek na feromonové lapače na kůrovce
- úprava vodního režimu v lesích
- vnášení dřevin přirozené druhové skladby
- nátěry na ochranu sazenic

Aktuální informace k dotačním titulům naleznete na:

1. <http://eagri.cz/>
2. <https://www.pardubickykraj.cz/odbor-zivotniho-prostredi-a-zemedelstvi>

*Václav Kroutil, radní pro životní prostředí,
zemědělství a venkov*

Martin Vlasák, vedoucí odboru OŽPZ

Komise vydala zprávu o implementaci akčního plánu pro oběhové hospodářství

PARDUBICKÝ KRAJ

Evropská komise již v roce 2015 přijala ambiciózní akční plán s cílem stimulovat v Evropě přechod k oběhovému hospodářství, čímž se podpoří globální konkurenceschopnost a udržitelný hospodářský růst a zároveň vytvoří i nová pracovní místa. Lze očekávat, že navržená opatření přispějí k „uzavření“ životního cyklu výrobků, neboť se zvýší míra recyklace a opětovného využívání, a tím prospějí životnímu prostředí i ekonomice. Akční plán pomůže zajistit maximální hodnotu a užitek ze všech surovin, produktů i odpadů, dosáhnout úspor energie a snížit emise skleníkových plynů. Finančně bude podporován z ESI fondů, programu Horizont 2020, strukturálních fondů EU a vnitrostátních investic do oběhového hospodářství.

Strategie EU pro plasty

Evropská strategie pro plasty v oběhovém hospodářství je první celounijní politický rámec, který zavádí přístup zaměřený na celý životní cyklus různých materiálů s cílem začlenit oběhový design, využívání, opětovné používání a recyklaci do hodnotových řetězců plastů. Strategie stanoví jasnou vizi a kvantitativní cíle na úrovni EU, aby mimo jiné všechny plastové obaly, které jsou v EU uváděny na trh, byly do roku 2030 opakovaně použitelné nebo recyklovatelné.

Aby Komise podpořila trh s recyklovanými plasty, zahájila kampaň dobrovolných závazků v oblasti recyklovaných plastů. Závazky si dalo již 70 společností, čímž se trh s recyklovanými plasty rozroste do roku 2025 alespoň o 60 %. Mezi nabídkou recyklovaných plastů a poptávkou po nich je však stále mezera. Aby Komise tuto mezeru překlenula, zřídila Alianci pro plasty v oběhovém hospodářství, do níž jsou zapojeny

klíčové subjekty z odvětví, které dodávají nebo používají recyklované plasty.

Díky pravidlům o plastových výrobcích na jedno použití a rybolovných zařízeních, která se týkají deseti výrobků nejčastěji nacházených na plážích v EU, je nyní EU v čele celosvětového boje proti odpadu v mořích. Příslušná opatření zahrnují zákaz některých plastových výrobků na jedno použití (například brček a příborů), pokud jsou k dispozici alternativy, a oxo-rozložitelných plastů a navrhuje další kroky, například cíle v oblasti snížení spotřeby, požadavky na design výrobků a režimy rozšířené odpovědnosti výrobců.

„Cirkulární ekonomika není jen prázdným slovem. I na akcích podporovaných krajem chceme tento trend držet a tím minimalizovat množství používaných jednorázových plastů,“ sdělil Václav Kroutil, radní pro životní prostředí, zemědělství a venkov. Dobrým příkladem může být letošní Beko Fresh festival, který přinese celou řadu novinek,

kteří ocení děti i dospělí. „*Nejvíce mne zaujala myšlenka o maximální snahu omezit nebo vypustit používání jednorázového plastového nádobí,*“ dodal Václav Kroutil.

Přetrvávající výzvy

Oběhové hospodářství je nyní nezvratným celosvětovým trendem. K rozšíření činnosti na úrovni EU i celosvětově, úplnému uzavření cyklu a zajištění konkurenčních výhod, které z oběhového hospodářství plynou, však ještě vede dlouhá cesta. Bude třeba zvýšit úsilí v oblasti provádění revidovaných právních předpisů o odpadech a vývoje trhů s druhotnými surovinami. Rovněž je třeba urychlit práci, která již byla v EU zahájena v některých oblastech (jako jsou

chemikálie, netoxické životní prostředí, ekoznačka a ekologické inovace, kritické suroviny a hnojiva), aby mohla Evropa těžit ze všech výhod přechodu na oběhové hospodářství.

Interakce se zainteresovanými stranami naznačují, že by bylo možné prozkoumat některé oblasti, kterými se akční plán zatím nezabývá, a tím agendu v oblasti oběhového hospodářství dovést. Jak ukazuje příklad evropské strategie pro plasty v oběhovém hospodářství, podobný ucelený přístup by mohlo využít mnoho dalších odvětví s velkým dopadem na životní prostředí a jako jsou IT, elektronika, mobilita, výstavba, těžba. Výroba nábytku, potravin, nápojů nebo textilu.

Cirkulární ekonomikou se zabývaly i některé projekty studentské soutěže ENERSOL 2019. Členem odborné hodnotící komise byl i radní Václav Kroutil.

Mezinárodní projekt dal vzniknout novému Centru na podporu zemědělců

Za účelem šíření a zavádění inovativních podnikatelských modelů a postupů pro zvýšení konkurence schopnosti malých a středních podniků ve venkovských oblastech vznikl mezinárodní projekt INNOGROW.

Jeho smyslem je šíření, sdílení a výměna cenných informací, zkušeností a inovativních podnikatelských postupů zvláště těch, které jsou šetrné k životnímu prostředí.

„Projekt je sice neinvestičního charakteru, ale během jeho fungování vyplynula potřeba vzniku poradenského centra, které bude fungovat i po jeho skončení. Pardubický kraj tak dává najevo, že chce pracovat na zlepšení místních a regionálních programů v oblasti inovací a zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků ve venkovských oblastech, a to prostřednictvím zavádění inovativních metod, technologií a přijímáním nových modelů podnikání,“ sdělil Václav Kroutil, krajský radní odpovědný za zemědělství a životní prostředí.

Nové Centrum na podporu zemědělců

vznikne ve spolupráci s Regionální rozvojovou agenturou Pardubického kraje. Ta se zaměřuje například i na oblast rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání v oblasti životního prostředí a také na podporu a rozvoj malého a středního podnikání včetně zemědělství.

Centrum se zaměří na výzvy, jako jsou Projektové operace v rámci Programu rozvoje venkova, Operačního programu životní prostředí nebo Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost.

**Více informací: [www.rrapk.cz](http://rrapk.cz)
<http://rrapk.cz/projekt-innogrow>**

Mezinárodní projekt AQUARES

European Union
European Regional
Development Fund

Projekt na podporu posílení efektivního vodohospodářství a konceptu „zeleného růstu“ opětovným využitím vody.

Na začátku června 2018 byl ve španělském Regionu Murcia zahájen mezinárodní projekt AQUARES, který je spolufinancovaný z finančních prostředků Evropské unie v rámci Programu Interreg Europe. Hlavním partnerem projektu je region Murcia. Do projektu je zapojeno celkem 10 organizací z 9 zemí EU. Kromě Regionu Murcia pro-

jekt reprezentují zástupci z Řecka, Polska, Maltý, Itálie, Německa, Litvy, Slovinska a Španělska. Českou republiku zastupuje Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje (RRA PK).

Cílem projektu AQUARES je zlepšit politické nástroje a koncepce hospodaření vodou tím, že se začlení opětovné využití odpadních vod do národních, regionálních a místních rozvojových plánů s cílem podpory účinného využívání odpadních vodních

zdrojů. Projekt zvýší schopnost orgánů veřejné správy provádět změny návrhů směrnice týkající se rámcových směrnic o vodě a o pitné vodě. Projekt také klade důraz na osvědčené postupy pro zajištění dodržování norem kvality vody, a podporuje přijetí udržitelného rozvoje a ekoinovaci v zemědělství, průmyslu, městských a rekreačních oblastí. Projekt v neposlední řadě čerpá ze zkušeností partnerských zemí díky přijímání technologických a manažerských inovací v oblasti opětovného využití vody v různých odvětvích.

Projekt je realizován ve dvou fázích. V první fázi projektu – od roku 2018 do roku 2021 – budou realizovány klíčové aktivity projektu. Od roku 2022 do roku 2023, ve druhé,

tzv. ověřovací fázi projektu, se budou tato navržená zlepšení testovat a monitorovat u zástupců cílových skupin. Partneri konsorcia projektu AQUARES budou ve druhé fázi projektu nejen monitorovat a testovat, ale také informovat o provádění a využitelnosti výsledků projektu relevantním evropským institucím.

Projekt AQUARES je z 85 % spolufinancován z prostředků Evropské unie z Evropského fondu pro regionální rozvoj, v rámci Programu Interreg Europe.

V současnosti se partneri projektu připravují na druhý projektový meeting a první meziná-

rodní workshop (27.–29. 3. 2019) zaměřený na technologie při recyklaci vody pořádaný Nadací životního prostředí Lombardie (FLA) v Milánu. V přípravě je také metodologie pro hodnocení technologií a praxe pro opětovné využití vody, kterou zpracovává španělský Institut evropských a středozemních vod. Součástí metodologie je dotazník, který partneri projektu distribuují mezi své cílové skupiny, a získaná data použije RRA PK k vytvoření Aplikačního průvodce technologií v oblasti opětovného použití vody. V rámci projektových aktivit se budou konat setkání a semináře jak pro zástupce

firem, tak pro širokou veřejnost a vy jste na ně srdečně zváni. Informace o termínech a místě konání se dozvíte v tisku a na internetových stránkách projektu a Regionální rozvojové agentury Pardubického kraje.

Bližší informace o projektu Vám poskytne Mgr. Jan Gregor, tel: 466 053 914, email: jan.gregor@rrapk.cz.

www.interregeurope.eu/aquares

Mezinárodní projekt CONDEREFF

European Union
European Regional
Development Fund

Projekt na podporu vyšší efektivity využívání zdrojů a modelů cirkulární ekonomiky v oblasti nakládání se stavebním a demoličním odpadem.

Na začátku června 2018 byl ve španělské Valencii zahájen mezinárodní projekt AQUARES, který je spolufinancovaný z finančních prostředků Evropské unie v rámci Programu Interreg Europe. Hlavním partnerem projektu je Polytechnická Univerzita Valencie. Do projektu je zapojeno celkem 8 organizací ze 7 zemí EU. Kromě Polytechnické Univerzity Valencie projekt reprezentují zástupci Řecka, Francie, dva zástupci Itálie, Rakouska a Německa. Českou republiku zastupuje Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje (RRA PK).

Cílem projektu CONDEREFF je podpora začlenění ustanovení Protokolu o nakládání se stavebními a demoličními odpady do územních politik, podpora posílení přecho-

du evropských ekonomik na vyšší efektivitě zdrojů a na model cirkulární ekonomiky. Za tímto účelem projekt také podporuje rozvoj politického rámce a posílení kapacity institucí veřejné správy v oblastech, jako jsou: regulace nakládání s odpady v oblasti stavebního a demoličního odpadu (integrované plány, nebezpečný odpad, povolení), zadávání veřejných zakázek, omezení skládkování, zařízení pro recyklaci, zapojení veřejného sektoru a zvýšení povědomí o možnostech recyklace stavebního a demoličního odpadu u veřejnosti.

Projekt je realizován ve dvou fázích. V první fázi - od roku 2018 do roku 2021 budou realizovány klíčové aktivity projektu. Od roku 2022 do roku 2023, ve druhé fázi projektu, se budou tato navržená opatření testovat a monitorovat u zástupců cílových skupin. Partneri konsorcia projektu CONDEREFF budou ve druhé fázi projektu nejen monitorovat

a testovat, ale také informovat o provádění a využitelnosti výsledků projektu relevantním evropským institucím.

Projekt CONDEREFF je z 85 % spolufinancován z prostředků Evropské unie z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci Programu Interreg Europe.

15.–17. 1. 2019 proběhl druhý projektový meeting v Římě, kde byl ujednan obsah prvního mezinárodní workshopu. Workshop se bude konat 2.–3. 6. 2019 ve Valencii a bude zaměřený na téma předdemoličních auditů, supervize a dokumentace demoličních aktivit. RRA PK uspořádá interní meeting k rozšíření znalostí získaných při workshopu.

V rámci projektových aktivit se budou konat setkání a semináře jak pro zástupce firem, tak pro širokou veřejnost a vy jste na ně srdečně zváni. Informace o termínech a místě konání se dozvíte v tisku a na internetových stránkách projektu a Regionální rozvojové agentury Pardubického kraje. Bližší informace o projektu Vám poskytne Ing. Iva Kubátová, tel: 466 053 913, email: iva.kubatova@rrapk.cz.

www.interregeurope.eu/condereff

Pozvánka na nejbližší akce spolupořádané Pardubickým krajem

DUBEN	
26. 4. 2019	Den země (Pardubice - Pernštýnské náměstí)
30. 4. 2019	termín pro přihlášení obcí do soutěže „Vesnice roku“ (Pardubice - KrÚ Pk)
KVĚTEN	
22. 5. 2019	vyhlášení výsledků XIII. Ročníku soutěže „MLS“ Pk (zámek Chroustovice)
28. 5. 2019	vyhlášení soutěže obcí „Perníková popelnice“ (Pardubice - KrÚ Pk)
31. 5. 2019	Den Pardubického kraje (Pardubice - Pernštýnské náměstí)
ČERVEN	
11. - 12. 6. 2019	Polní dny (Nabočany u Chrudimi)
15. - 16. 6. 2019	Beko Fresh Festival (Pardubice - dostihové závodiště)

Přehled akcí v sezóně 2019

1. - 3. 3.	Taxis Snow Polo	19. - 21. 7.	Letní všestrannost
30. 3.	Extrémní golf	10. 8.	III. kvalifikace na 129. Velkou pardubickou steeplechase
13. - 14. 4.	Závody spřežení	17. - 18. 8.	Friends Fest
19. - 21. 4.	Jarní všestrannost - kvalifikace na Zlatou podkovu	24. -25. 8.	Koně v akci
27. 4.	Supersprint 2019 - závod canicrossu	7. 9.	IV. kvalifikace na 129. Velkou pardubickou steeplechase - Evropský den koní
28. 4.	Gold Rabbit Trophy - mezinárodní coursing	12. 10.	Překážkové dostihy
8. 5.	Zahajovací dostihový den + Jezdecké hry pro děti	13. 10.	129. Velká pardubická steeplechase
11. 5.	BARTH DAY	26. 10.	Závěrečný dostihový den
18. 5.	AGROFERT Run	2. - 3. 11.	Rozlučková všestrannost
25. 5.	I. kvalifikace na 129. Velkou pardubickou steeplechase	9. 11.	Run Tour
1. 6.	18. Dětský super den	16. 11.	Hubertova jízda
8. 6.	Zlatý pohár + Taxis Polo	29. 11. - 1. 12.	TAXIS Gladiator Race
15. - 16. 6.	Fresh Festival		
23. 6.	II. kvalifikace na 129. Velkou pardubickou steeplechase		
6. - 7. 7.	Závody spřežení - kvalifikace na Zlatou podkovu - Cena hejtmana Pardubického kraje		
12. - 13. 7.	LÉTOFEST		

* Změny vyhrazeny

Je to jenom na nás

Sedám k počítači a je první jarní den, i když je teprve 20. 3. V roce 2048 prý už bude 19. 3. Březen je pro mě trochu náročný. Vydáváme v Regionální agrární komoře také Zpravodaj pro naše členy, ozvali se z Deníku – už chtějí vědět, jaká bude letošní úroda.

Dvakrát jsem byla hostem v Českém rozhlasu, samozřejmě na téma zemědělství. Jednou pro děti a dnes pro dospělé. Doufám, že se nebudete bát otevřít třeba ledničku, abych na vás nevyskočila, ale nebojte, ono se to zase uklidní. Do našeho čtvrtletníku jsem na úvod psala o obavách, kdo bude pokračovat v zemědělství. Mladí se tam nehrnou. Část z vás ho obdrží do svých schránek, část z vás ne. Nechci se ale opakovat. Minulý týden jsem byla v porotě Malé zemědělské olympiády pro žáky posledních dvou ročníků základních škol. Jsem většinou kritická, i doma peskuju svého syna - k čemu že to rostou, nic neumí, o nic se nezajímají jsou jen na mobilu. A když jim voláte, stejně se nikdy nedovoláte. Pro svého syna jsem patrně neandrtálec, a přestože se snažím držet krok a mám Facebook, stejně jsem sto let za opicemi, protože ten už nefrčí. Měla bych mít Instagram. Hlásit ostatním online, že si jdu právě umýt jablko, že jsem snědla jablko a jaké bylo. To vše přináší doba, a to nezměníme. Já jsem možná moc přísná a zastaralá. Ale ti kluci a holky se na tu olympiádu přihlásili dobrovolně. Vážení, klobouk dolů jak byli připraveni. Já byla pouze u druhé části, kdy představili své práce. Měli zpracované prezentace v Powerpointu, a sami je odříkali. Ptali jsme se jich na různé věci. Věřte, že cílem nebylo ukázat jim co nevědí, ale rozvinout diskuzi a některé věci uvést na pravou míru. Voda totiž byla tématem. Bude jí dost? Budou potraviny? Byla to skvělá příležitost popovídat si s třiceti mladými lidmi o všech souvislostech. Všichni měli uvedené, že se s vodou musí šetřit. Všichni ale zvedli ruku na dotaz, zda mají doma bazény. Dokonce jako jedno z opatření padlo pěstovat plodiny méně náročné na vodu než je pšenice. Proso navrhovali. Prosím, jsou to náctiletí, mně se líbil ten návrh. Pomínu, že nikdo nevěděl, co jsou jáhly. To nevádí, ale měli jsme šanci si to vysvětlit. Velké poděkování tedy patří Střední zemědělské škole v Chrudimi, že s nápadem přišla a také základním školám, které umožnily účast žáků. Samozřejmě poklona patří dětem, které přišly. Dokonce se zvedly dvě ruce při dotazu, kdo z nich se chce dál věnovat zemědělství. Nesmíme, vážení, jen kritizovat, ale musíme sami mladé vychovávat, vysvětlovat.

Dnes na mě moderátorka koukala v rádiu, když jsme si o písničce povídaly. Říkala jsem jí o tom, jaká jsou čísla současné výroby vepřového masa (62 kg) a mléka (75 kg) na 100 ha zemědělské půdy u nás a jaká jsou v Německu (356 kg vepřového masa a 170 kg mléka) a Nizozemí (690 kg vepřového masa a 680 kg mléka). Vrátila se mi otázka - jak to, že jinde to jde a u nás ne? Kde je tedy ten zakopaný pes? Nechci být věčným kritikem, ale co máte odpovědět na takovou otázku do éteru v živém vstupu? Asi to v tom Německu a Nizozemí chtějí. Asi mají k zemědělství jiný vztah. Určitě politika, evropská i ta národní. Chápu, že jsme malí hráči na trhu, ale...

Stejně jako musíme pracovat s mladými lidmi, dětmi ideálně už ve školkách, musíme pracovat s veřejností a vysvětlovat jim pravdu o zemědělství. Tento Zpravodaj snad čtou i starostové. Klobouk dolů před vaší prací. Já si vážím de-facto každé práce. Někdy ale přeci jen ve snaze přivést nové lidi do města či vesnice, udělat moderní žití, se právě to odráží ve spolupráci se zemědělci. Pokud si postavím dům v blízkosti pole nebo kravína, asi musím počítat s tím, že se bude prášit. Bude tam jezdit velká technika. Holt zvířata „voní“ jinak a víc, když je tam celé stádo. Jsou tam mouchy. Stěžovat by si mohli, kdybych chtěla založit kravín uprostřed sídliště, ale opačně? Uvědomuji si tihle všichni, že když nebudou traktory jezdit a zvířata smrdět, že tu budou moct jíst akorát hovězí z Polska? Pokud nebudou mít hluboko do kapsy, koupí si možná Německé? Probudme se! Maso neroste na táčku v supermarketu. Kde je pokora, kterou měli naši předci? Dnes si nevážíme ničeho. Nůžky se rozevírají a na jedné straně se schováváme za ekologii, pohodu zvířat a nevím co ještě a na druhou stranu požíváme plnými doušky všeho, co je nám nabízeno. Že zemědělci můžou za eroze půdy? Půda je ve špatném stavu, protože na ní pěstují jen řepku, kukuřici a obilí? Proto neudrží vodu a stěžujeme si na sucho? Vážení, proč se točí obilí a kukuřice stále dokola? Protože pro nic jiného není užití. Trávy, jetele a vojtěška byla pro zvířata. Ta ale smrdí. Na obcích se hlasuje často proti stavbě nových kravínů... A schválně, kolik z vás létá na exotickou dovolenou, kolik má nové auto? Víte, co letadla dělají se skleníkovým efektem? Vazba na globální oteplování a sucho? Víte, kolik letů denně je? Jo, a ještě jsem zapoměla na žluté zlo, na řepku. Bude teď aktuální. Než uděláte závěr, vězte, že okolo ní panuje spousta mýtů. Nedrancuje pole, naopak. Sklízí se jen šesule a zbytek, tedy organická hmota, jde zpět do půdy. Alergie? Loni to bylo stále dokola – pyl byl z jehličnanů. Pylové zrna řepky je těžké a daleko nedoletí. Ano, pokud bydlíte vedle řepkového

pole, problémy mít budete. No a proč se jí pěstuje tolik? Protože držela cenu. Vyplatilo se jí pěstovat. Taký ve své práci neděláte nic zadarmo. Zemědělci rovněž potřebují vydělávat. Ono se to teď možná změní. Dovází se k nám oleje z Asie a Ameriky a cena možná spadne dolů. Řepky už tolik nebude. A já se ptám, kde je celosvětová ekologie? Dovážené oleje jsou ošetřené kdoví čím. Naši zemědělci jsou ale zleva a zprava kontrolováni. Káci se deštné pralesy kvůli palmovým a jiným olejům. Cestují k nám tolik kilometrů. A my si tu budeme hrát na ekologii? Je to totiž jen o ekonomice.

Objevují se různé spolky, ochranáři, záchranáři slepic a já nevím čeho všeho. Studovala jsem na dnešní rozhovor právě něco o chovech slepic. Na Velikonoce jsou vejce znovu aktuální téma. Chovy klecové, haly nebo volné a pak bio. Možná budete překvapení, ale v klecových chovech jsou nejmíň znečištěná vejce a jsou tam nejmenší úhyny zvířat, protože jich je méně na ploše. Naopak u volných chovů, tedy kde si vesele běhají, jsou vejce více znečištěná. To přináší riziko chorob a slepice navíc bojují mezi sebou, a tak se často uzobou, jsou tedy vyšší úhyny. Ekologický chov musí splňovat stejná kritéria (plocha, krmítka, jen bidla mají delší aj.) jako jsou v konvenčních chovech, pouze mají jinou potravu. BIO krmiva. Slepice je méně, takže se tolik nenapadají, ale snáší taky méně vajec.

Abych ještě nezapoměla - ano, zemědělci berou dotace. A víte proč? Protože bez dotací byste měli drahé potraviny. My se dotací klidně vzdáme, ale musely by se jich vzdát okolní země. Myslíte si, že to udělají? Neudělají. A hádejte proč.

Prostě není nic černobílé a mě mrzí, že to v naší společnosti často funguje ode zdi ke zdi. Nadávat u piva umíme dobře, ale měli bychom pro to všechno něco udělat. Že je něco špatně, to vidíme na první pohled. Říct ale, co udělat, to už nám moc nejde. Buďme proto tolerantní, přemýšlejme a hledejme si další informace. Poslouchejme se navzájem a diskutujme. Pokud budeme hlásat „šetřete vodou“, neměli bychom mít doma bazén. Pokud jsem ekolog, nebudu létat letadlem a pojedou vlakem na Mácháč nebo jsem alespoň ticho a nekritizuju.

O jaru se říká, že je to jedno z nejhezčích období v roce. Doufám, že nejste alergičtí, a tak pro vás jaro není o tom, že „kytky smrdí a ptáci řvou“ - jak se někdy ironicky říká. Hledejte malé radosti. Přeji vám, ať jste spokojeni a zemědělcům ať se daří práce na nové úrodě a dobré počasí.

Ing. Vanda Rektorisová, Msc.

*Ředitelka Regionální agrární komory
Pardubického kraje a Agrární komory Chrudim*

Siláže 2019 – jak a čím konzervovat

Pro všechny přežvýkavce, zejména produkční dojnice je celoroční krmení stabilní krmnou dávkou s kvalitními silážemi základním předpokladem ekonomické výživy nejen produkčních zvířat. Loňská sezóna nám svým průběhem opět nachystala mnohá překvapení. I v tomto složitém období je nutné mít na paměti zásadní podmínky pro výrobu kvalitního krmení. V roce 2018 nás trápila nejenom nízká produkce a výnos zejména travních, ale i jetelových a vojtěškových porostů. Projevila se i v porostech silážních kukuřic, které fyziologicky nedozrávaly, ale dosychaly. To vedlo poměrně často výrobě příliš suchých siláží. Samo o sobě se hmota do sušiny okolo 50% ještě dá efektivně a úspěšně zakonzervovat. Pokud je to hmota příliš rychle doschlá po sečení, je to ten menší problém. Sklízíme-li však hmotu suchou již před sečením, připravujeme zvířata o dostupné živiny, zejména o stravitelnou vlákninu, která je v optimální fázi významným zdrojem energie a dalších živin pro bacherovou mikroflóru.

Teorii sice teoreticky všichni znají, v praxi bývá situace často dramaticky jiná než optimální.

MANAGEMENT A MECHANIZACE VÝROBY SILÁŽÍ

Po každé sezóně všichni zúčastnění vědí, kde zřejmě udělali chybu a kde jsou nějaké nedostatky. Jen málo zemědělců si ale z takového ponaučení udělá zápis, který by si mohli na začátku další sezóny připomenout, kde je nejvíce tlačila bota. Příprava všech mechanizačních prostředků, které se účastní sklizně, by měla být samozřejmostí pro zimní údržbové práce. Shánění nových nožů do rezačky apod. v polovině května nesvědčí o profesionálním přístupu.

Už zmíněný rok 2018 nám připomenul, jak důležité je znát limity používané sklízecí linky. Obvyklé „zavedené“ postupy je nutné přiměřeně přizpůsobit okamžité situaci. Zvláště to poznali ti, kteří si zvykli ráno pokosit pozemky na celý den až dva. Loňské léto vyžadovalo obzvláště opatrně plánovat sečení podle možností, rychlosti sklizně tak, aby hmota na posádech nepřesychala. Už první jarní seče nebylo mnohdy nutné rozhazovat, protože rostliny obsahovaly daleko méně vegetační vody, než bývá v tomto období obvyklé.

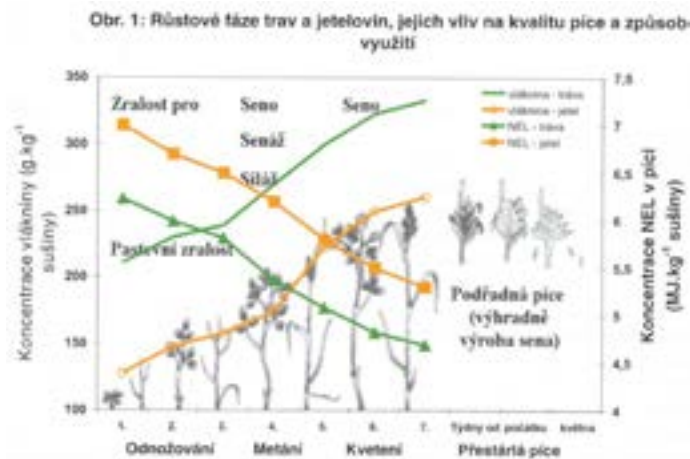
Pořád platí, že celá linka může sklízet jen tolik hmoty, kolik dokážeme důkladně rozhrnout a zejména udusat na jámě. Dnešní rezačky sice mají vysoký sklizňový výkon, ale skutečně efektivní důkladné dusání je rozhodujícím limitem celé sklizně siláží. Dobrou spoluprací na jámě ukazuje obrázek.

ZÁKLADNÍ PODMÍNKY Z POHLEDU ROSTLINY

Silážováním se rozumí proces konzervace čerstvé, nebo zavadlé rostlinné hmoty organickými kyselinami, zejména kyselinou mléčnou bez přístupu vzduchu. Proto, aby se kyselina mléčná mohla vytvořit je mj. nutné tzv. cukerní minimum. To je obsah cukrů ve vegetačních šťávách. Obvykle se udává 3,5 %. Kyselina mléčná je jednak velmi efektivní konzervant a také se při jejím tvoření spotřebovává nejméně energie. Na druhém konci z hlediska energetické náročnosti a tím i energetických ztrát stojí nežádoucí tvorba alkoholu. S procesem silážování také epifitní a doplňované mikroorganismy s různou intenzitou rozkládají organickou hmotu. Proto, aby celý proces proběhl s minimálními energetickými a živinovými ztrátami je nutné sklízet píceiny v optimální fázi. Tím se rozumí v době, kdy mají vysoký obsah živin a relativně nízký podíl vlákniny, respektive NDF, ADF a zejména ADL. Právě proces lignifikace významně komplikuje až znemožňuje úspěšnou biologickou konzervaci. Nejhodnotnější a živinově nejbohatší je buněčný obsah. S postupující tvorbou strukturální vlákniny se snižuje živinová hodnota, dostupnost těchto živin a také možnost efektivního silážování. Celková stravitelnost organické hmoty je v podstatě nejcennější vlastnost kvalitních siláží. Čím teplejší a sušší období, tím kratší máme dobu pro optimální sklizeň krmiv v odpovídající kvalitě. Opět připomenou loňský rok, kdy někteří chovatelé nechali porosty kukuřičné siláže déle na pozemcích s vidinou dozrávání a zvýšení podílu škrobu. V mnoha případech je nakonec v rostlinách škrob pod 25 % v sušině a velmi nízká stravitelnost organické hmoty. Pokud se budeme orientovat pouze na výnosy, pak se můžeme dočkat trpkého zklamání a zbytečně vysoké náklady na nutná nakoupená krmiva.

Vztah mezi růstovou fází a obsahem živin znázorňuje obrázek:

VOLBA KONZERVAČNÍHO PŘÍPRAVKU

Prostředí kolem nás se za posledních několik desetiletí dramaticky změnilo. Respektive člověk toto prostředí změnil a dále mění. Intenzivní zemědělství má mj. za následek významnou posun v zastoupení enviromentálních mikroorganismů na našich polích. Zatímco v šedesátých letech minulého století byly laktobakterie (bakterie mléčného kvašení) jedním z nejvíce zastoupených mikroorganismů v našem prostředí, dnes jsou v lepším případě na konci první desítky, nebo i dál v kvantitativním žebříčku hodnocení. Je to způsobeno jejich nízkou odolností k chemickým přípravkům. Podílí se na to ale také menší počet dojených zvířat v malochovech,

celkové nižší stavy dojníc. Významně se ale jejich výskyt snížil i z důvodu vysoké specializace výroby mléka a nakládání s ním jak s potravinou. Tím se do prostředí dostává pouze promile mléka a mléčných produktů oproti stavu před padesáti, šedesáti lety.

Nejenom z uvedených důvodů je dnes prakticky nezbytné při výrobě siláží používat vhodné inokulanty. Různé konzervační přípravky obsahují různé kombinace homo- či heterofermentativních kmenů. Otázka jejich výběru je v rámci široké nabídky na trhu poměrně nesnadná. Podobně, jako jsme změnili naše prostředí, je zapotřebí brát v úvahu i změny ve vývoji biologických konzervačních přípravků. Tedy to co „fungovalo léta“, nemusí dnes být tou nejlepší volbou. Vývoj v oblasti mikroorganismů je intenzivní kontinuální proces. Proto by se volba konzervantů měla také přizpůsobovat dnešní situaci. Vývojově mladší kmeny bakterií by zároveň měli lépe vyhovovat požadavkům dnešního systému pěstování krmných plodin a výrobě siláží.

Druhou variantou, jak podpořit proces správného konzervování siláží je použití kyselin, či jejich solí. Tyto přípravky by ale měli být spíše „druhou volbou“ například při nepříznivém vývoji počasí, anebo jarní konzervaci krmiv se příliš nízkou sušinou sklizené hmoty (pod 30 %).

Zpět ke konzervantům biologickým. Při praktickém procesu výroby siláží je poměrně problematické vyhovět doporučením některých distributorů, kteří radí používat jednotlivé konzervanty v poměrně úzkém rozsahu sušiny. V praxi je to téměř nezvládnutelné, proto je lepší hledat konzervanty s kmeny baktérií, které jsou více osmotolerantní, tedy dokáží účinně metabolizovat a rozmnožovat se v širším rozsahu sušiny. Je otázkou také používání konzervantů, kde je „přeřšel“ různých kmenů (nejen laktobakterií). Důležité je si uvědomit, že téměř všechny mají jako zdroj stejný substrát, jenže ten je ve sklizených rostlinách v omezeném množství. Můžeme se totiž dostat do situace, kdy všechny cukerné zdroje v krmivu metabolizují bakterie z konzervačního přípravku a nakonec nic nezůstane pro bachor dojnice a následně hledáme cestu, jak různé cukry dodat nákupem komerčních krmiv.

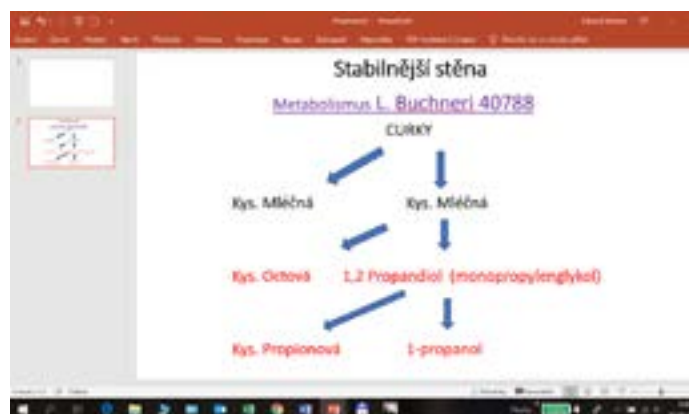
Mimo osmotoleranci potřebujeme také kmeny bakterií, které se umí velmi rychle množit. Změnou prostředí vlivem člověka máme kolem sebe nejvíce spor plísní. Velmi rozšířenou skupinou mikroorganismů na našich polích jsou klostridie. Ty se do silážované

hmoty dostávají zejména při znečištění půdou. Vnímáme je jako producenty kyseliny máselné. Neméně závažná je však jejich produkce tkáňových toxinů (kadaverin...) a proteolytická aktivita.

Prodejní argument o počtu živých mikroorganismů v jednotce použitého přípravku tak nakonec nemusí být tak zásadní, jak se jeví na první pohled. Daleko zásadnější je schopnost metabolické aktivity a rychlost rozmnožování použitých kmenů.

Při problematickém průběhu sezóny, podobně jako tomu bylo v roce 2018, je volba komerčního přípravku ještě složitější. Naštěstí jsou na našem trhu i produkty s velmi osmotolerantními kmeny laktobakterií. Některé jsou schopny produkovat mimo kyselinu mléčnou i jiné, například kyselinu propionovou apod. Ano, obíráme se tak o větší část energie, protože produkce kyselin octové, nebo propionové je náročnější, než produkce kyseliny mléčné. Na druhou stranu jsme schopni s jejich využitím vyrobit siláž s podstatně větší aerobní stabilitou. Mějme ale na paměti, že každá bakterie musí mít alespoň minimální podíl vody. Pokud chceme konzervovat příliš přeschlou hmotu, můžeme se opět uchýlit ke konzervačním kyselinám, nebo hmotu dosušit na seno.

Jedním z velkých pomocníků pro problematické siláže, zejména s vyšší sušinou je Laktobacillus Buchneri kmen 40788. Ten mimo rozkladu cukru na kyselinu mléčnou a kyselinu octovou metabolizuje část kyseliny mléčné na další látky, které působí inhibičně proti plísním a kvasinkám. Ano, je to energeticky náročnější proces, ovšem podporuje zdravou biologickou stabilitu siláže. Její jedinečný metabolismus znázorňuje schéma:

na farmě ve formě

Efektivní konzervace

VVS

Formasil® Alfa

biologicko - enzymatický konzervační přípravek určený pro konzervaci středně a těžce silážovatelných plodin (vojtěška, jetel). Vhodné i pro nízko objemové aplikátory.

- Použitá bakterie hubí listerie
- Použitý typ bakterie zabezpečuje rychlý pokles pH
- Udržuje stabilitu pH po otevření jámy
- Snižuje počet kvasinek a plísní a zabraňuje jejich rozvoj
- Zvyšuje chutnost siláže
- Použitelné i pro starší porosty
- Chrání siláž před sekundární fermentací a aerobní oxidací
- Udržuje stálou teplotu během zkrmování
- Je účinný na trávy o vysoké sušině
- Vysoká aktivita použitých enzymů

VVS Verměfovice s.r.o.
Krmivářská 225
561 52 Verměfovice

+420 465 642 670
GSM: +420 775 755 175
email: vvs@vvs.cz, www.vvs.cz

Úkolem tohoto příspěvku není rozebírat další fáze a procesy jako je technika dusání, nezbytné bezprostřední zakrytí a následný odběr. Před 15 lety se nové kukuřičné siláže otevírali s Novým rokem. Dnes, s ohledem na všechny možné i ekonomické tlaky, nedopřáváme silážím dozrát. Na to potřebují 2 – 4 měsíce. Připravujeme se tak o takzvanou samočisticí fázi dozrávání silážní hmoty. Větším rizikem je to, že se můžeme dostat do fáze akutního nedostatku pro krmení našich zvířat, pokud by se opakovaly roky jako byly 2015 a 2018 hned po sobě.

Přeji všem chovatelům, aby v letošním roce dobře zvládli celý proces výroby siláží. Aby se podařilo vyrobit kvalitní, dobře stravitelné a ekonomicky výhodná krmiva pro další období.

Ing. Eduard Hanina, VVS Verměřovice, s. r. o.

Dny otevřených dveří demofarmy Statek Bureš při MZE ČR pro rok 2019

23. dubna

Ing. Jiří Šilha, Ph.D. - SOUFFLET AGRO

- Přednosti použití smáčedel v reakci na deficit vody v krajině

Ing. Pavel Dvořák - Kverneland group

- Variabilní aplikace MULTIRATE, dokumentování dat a jejich využití - FarmCenter

Ing. Pavel Milata - Leading Farmers

- Využití mobilních senzorů nejen pro aplikaci dusíku

Mgr. Zdeněk Vošlajer, Bayer

- Biologické fungicidy

Ing. Petr Širuček - Rostěnice

- Zkušenosti s variabilní aplikací N hnojiv na polích

Ing. Jakub Elbl, Ph.D.

- Zkušenosti s variabilní aplikací N hnojiv na polích Spearhead Czech / Salix Morava - aktuální problémy z provozu

AMS tým společnosti STROM Praha

- Řešení JD pro precizní zemědělství

Ing. Klofáč Petr

- Hnojiva na bázi uhlíku

7. května

Ing. Jiří Čtvrtečka - Labris

- Aktuální zhodnocení stavu makových porostů

SOUFFLET AGRO

- SOILTEQ technologie pro trvale udržitelné zemědělství

Ing. David Ryčl - Bednar fmt

- Profilové hnojení poznatky z praxe

Ing. Petr Robotka

- Meziplodiny = organická hmota do půdy. (Meziplodiny a STRIP TILL – setí kukuřice)

Ing. Jan Klír, CSc.

- Péče o půdní úrodnost, hospodaření se živinami

21. května

Moderuje doc. Ing. Václav Brant, Ph.D.

- Kulatý stůl k zavádění CTF v ČR (Slabá místa CTF, co očekávají zemědělci od státu a stát od zemědělců, uznaná půdoochranná technologie? Jaké používat v našem zemědělství rastry + maximální výměry bloků, výhody...)

doc. Ing. Milan Kroulík, Ph.D.,

- Organizace pohybů strojů po pozemku

Ing. Vojtěch Lukas, Ph.D.

- „Postupy identifikace produkčních zón v rámci pozemků“

Ing. Pavel Dvořák - Kverneland

Ing. Martin Mistr, Ph.D., - VŮMOP MZE

Ing. Pavel Milata-Leading Farmers

Ing. Ondřej Bačina

AMS tým společnosti STROM Praha

- Organizace pohybů strojů po pozemku

Ing. Vladimír Vančura

Ondřej Hnilička, DiS.

Ing. Petr Širuček - Rostěnice

9. července

Ing. Jiří Čtvrtečka - Labris

- Technologie pěstování máku

AMS tým společnosti STROM Praha

- Technologie pro precizní zemědělství u sklízecích mlátiček

Ing. Jindřich Černý, Ph.D.

- Společné pěstování plodin z pohledu hnojení.

Ing. Pavel Milata-Leading Farmers

- Automatické řízení pojezdu a dávkování, nový magnetický systém MagGrow pro snížení úletu a zvýšení účinnosti postřiků

10. září

doc. RNDr. Milan Gryndler, CSc.

- „Mykorhizní symbióza a pěstované rostliny“

Ing. Jiří Šilha, Ph.D.- SOUFFLET AGRO

- Kukuřice a podsevy v kukuřici

Dr. Roman Pavela

- Botanické pesticidy a základní látky v ochraně rostlin

24. září

doc. Ing. Václav Brant, Ph.D.

- Plodiny s pomocnou plodinou - technologie a pomocná plodina

doc. Ing. Miroslav Jursík, Ph.D.

- Restrikce herbicidů – vliv na půdoochranné systémy zpracování půdy

Ing. Karel Říha

- Dominance chorob některých plodin v závislosti na změně klimatu 2019

15. října

Ing. Martin Mistr, Ph.D.

- Novinky v legislativě

Ing. Pavel Dvořák - Kverneland group

- Cílená aplikace, páskový postřik

Zahraníční přednášející - Celoroční pokryv půdy

29. října

Ing. Jiří Hrabák, RNDr. Jan Kender

- „Způsoby a možnosti posilování ekologické stability zemědělské krajiny“

Ing. David Ryčl - Bednar fmt

- Technické aspekty zakládání pomocných plodin

Ing. Petr Robotka

- Mák ONYX – kvalita osiva, kvalita odrůdy, výnosy a výsledky z praxe.

Ing. Marcel Sako

- Zkušenosti s meziplodinami na Slovensku

doc. Ing. Jiří Rotrekl, CSc.

- Vliv technologie pěstování řepky ozimé na výskyt škůdců a diverzitu hmyzu. Hmyzí škůdci v ozimé řepce a jejich etologie, rezistence blýskáčků.

Příjem a využití dusíku ozimou řepkou na jaře a možnosti hnojení

Autor: Ing. Jindřich Černý, Ph.D.; prof. Ing. Jiří Balík, CSc., Dr. h. c.; Ing. Martin Kulhánek, Ph.D.; Ing. Ondřej Sedlář, Ph.D.; Česká zemědělská univerzita v Praze

Ozimá řepka je plodina s vysokými nároky na živiny. Tato skutečnost je obecně známá, avšak ne vždy jsou při pěstování podmínky, které by umožňovaly dostatečné využití živin z půdy nebo aplikovaných hnojiv. Problémy může způsobovat nejen průběh počasí, ale také například zdravotní stav porostu. S efektivitou využití živin také úzce souvisí druh používaných hnojiv (formy aplikovaných živin) a významně ji může ovlivnit také termín aplikace. Řepka má svá specifika s ohledem na využití živin v průběhu jarní vegetace, jejich rozložení v jednotlivých orgánech, případně redistribuci živin během vývoje.

Při pěstování ozimé řepky v současné době musí pěstitelé vyhodnotit různé vztahy, které však často působí proti sobě:

- (i) konkurenceschopnost, kdy musí být zachována nebo zvýšena produktivita, zatímco vstupy/náklady je nutné snižovat,
- (ii) environmentální důvody nebo požadavky legislativy, kdy používání hnojiv či pesticidů je omezováno (případně až zakázáno)
- (iii) je třeba zlepšit kvalitu produkce, přičemž ne vždy je za vyšší kvalitu vyšší cena (např. při vyšší olejnatosti řepky).

Z pohledu výživy rostlin je podstatné, že správné hnojení umožňuje nejen zvýšit produkci, případně její kvalitu, ale také omezit ztráty živin, a tím zvýšit jejich využitelnost. Toto vše se promítne i do ekonomiky pěstování řepky.

Využití izotopu dusíku ve výzkumu

Pro jarní období je určitě rozhodující hnojení dusíkem, ale významnou roli hrají i některé další živiny, které můžeme (či musíme) v tomto období aplikovat. V příspěvku se dotkneme některých aspektů využití dusíku ozimou řepkou, které je nezbytné zohledňovat při rozhodování o způsobu aplikace hnojiv. Problematice využití dusíku u ozimé řepky se v posledních letech věnuje celá řada výzkumných prací s ohledem na vhodný termín aplikace hnojiv, případně forem dusíku.

Aby bylo možné sledovat pohyb a translokaci dusíku, využívají se v přirozeném prostředí méně zastoupené formy, přesněji izotopy, které mají stejné protonové číslo, tedy stejný počet protonů, ale odlišný počet neutronů v jádru. Časté je využití právě izotopů dusíku. Nejrozšířenější stabilní izotop dusíku ^{14}N tvoří většinu - přibližně 99,64 % dusíku obsaženého v přírodě. Druhý stabilní izotop ^{15}N se přirozeně vyskytuje pouze na úrovni 0,34 % dusíku obsaženého v přírodě. Tímto izotopem jsou obohacena hnojiva a následně je možné sledovat transport izotopů (resp. změnu poměru $^{15}\text{N}/^{14}\text{N}$), v rostlině a distribuci v jednotlivých orgánech během růstu rostlin, případně v půdě. Tyto izotopy nejsou škodlivé (např. radioaktivní), tak je možné s nimi velice dobře pracovat. Z výsledků výzkumu jsou pak doporučeny pro zemědělskou praxi, aby bylo dosaženo lepšího působení živin, a tím zvýšení výnosu. Některé výsledky s využitím izotopů jsou uvedeny v další části příspěvku.

Hodnocení příjmu a využití dusíku v jarním období u ozimé řepky je důležité především z následujících důvodů

1. Vysoká potřeba (odběr) dusíku, i dalších živin, (tab. 1), především díky velkému nárůstu biomasy, a také vyššímu obsahu živin v sušině v jednotlivých fázích růstu (například v porovnání s obilninami).
2. Nízká efektivita využití živin, a to právě v jarním období, zejména vlivem nižší schopnosti retranslokace ze starších orgánů, zejména starších listů do mladších částí, a především generativních orgánů. Toto bylo prokázáno právě u živin, kterými má význam v jarním období řepku hnojit, tedy dusíku, ale i síry a bóru.
3. Poměrně malý sklizňový index (podíl semen na vytvořené nadzemní biomase). U řepky průměrně kolísá mezi 0,28–0,5, což znamená, že 28–50 % celkové nadzemní biomasy představuje výnos semen a 72–50 % ostatní nadzemní biomasy. U obilnin je sklizňový index vyšší než 50 (např. u pšenice) a u jarního ječmene až 60. To je také důvod, proč se v posklizňových zbytcích vrací do půdy poměrně velký podíl živin a řepka tak působí jako velmi dobrá předplodina.

Tab. 1: Průměrná potřeba živin u ozimé řepky

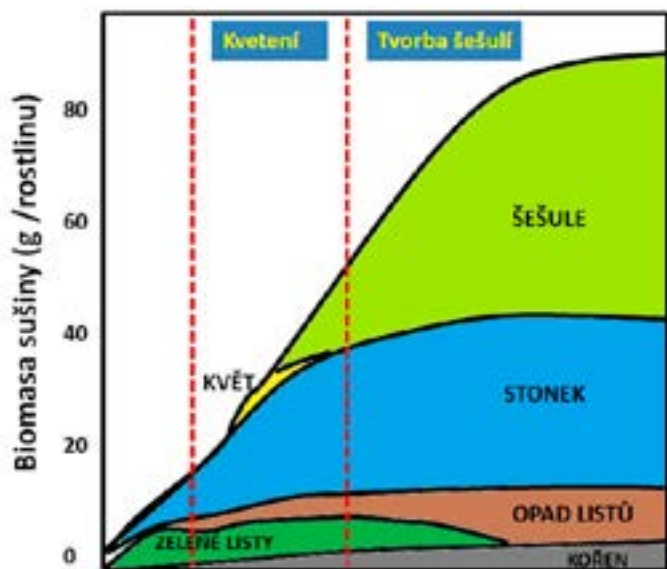
Parametr	Živina					
	N	P	K	Ca	Mg	S
Množství v kg/t	50	15	50	40	7	15
Množství v kg/ha (pro výnos 4 t/ha)	200	60	200	160	32	60
Odběr semeny %	55–70	55–80	12–25	12–17	45–55	22–30
Návrat v posklizňových zbytcích %	30–45	20–45	75–88	83–88	45–55	70–78

Specifika příjmu dusíku na podzim v loňském a letošním roce

Ozimá řepka přijme 25–30 % z celkově přijatého dusíku již v podzimním období, což představuje 40–80 kg N/ha. V posledních letech, se však stále častěji setkáváme s porosty, které přijmou i více než 130 kg N/ha. Například na podzim 2017 to bylo především díky příznivým podmínkám pro růst rostlin. Vědecké studie jednoznačně dokladují, že kolem 80 % z dusíku obsaženého v rostlinách je v nadzemní biomase a „jen“ 20 % v kořenech. Avšak o značný podíl dusíku (až 60 kg N/ha) obsaženého v nadzemní biomase rostliny přišly vlivem opadu poškozených listů při mrazech na konci února 2018. S ohledem na studený březen, rychlý průběh vegetace v dubnu a následné sucho bylo malé znovuvyužití dusíku při takovém průběhu počasí. To je jedním z důvodů, proč například v pokusech sklizených v loňském roce nevycházely výrazné rozdíly mezi různými variantami podzimního dusíkatého hnojení (dávky dusíku, formy dusíku). Díky dobře vytvořené kořenové soustavě a jen menšímu poškození terminálů však nakonec řepka poskytla celkem dobrý výnos.

Také v letošním roce jsou mnohé porosty v dobrém stavu, přestože podmínky pro vzházení a podzimní růst nebyly všude ideální. Zejména v severních a východních Čechách pokračující sucho v září a říjnu řepce moc neprospívalo. Až v listopadu a prosinci rostliny „dotahovaly“ ztrátu. S ohledem na počet rostlin na jednotce plochy, hmotnost nadzemní biomasy a obsah dusíku v sušině lze z pohledu výživy dusíkem charakterizovat jako průměrné s odběrem dusíku kolem 60 kg/ha. V jiných regionech však řepka měla vhodné podmínky a s ohledem na (neobvykle) velmi vysoké obsahy minerálního dusíku v půdě tak přijala 100–150 kg N/ha. Uvedené vysoké hodnoty minerálního dusíku v půdě na podzim loňského roku (2018) byly zapříčiněny nižším využitím dusíku z aplikovaných hnojiv, zejména produkčního a kvalitativního hnojení, nižším výnosem obilních předplodin, zpomalením mineralizačních procesů v suché půdě v letním období. Obsahy minerálního dusíku v půdě byly vyšší než 30 mg/kg a výjimkou nebyly hodnoty až 100 mg/kg, přestože v běžném roce je normální obsah kolem 10–15 mg/kg. Vědečtí pracovníci a pokusníci se oprávněně obávají, že pokusy s rozdílnými způsoby podzimního hnojení dusíkem asi opět nebudou vycházet se statisticky průkaznými rozdíly. To však netrápí pěstitelé, pro ně bude důležité, aby jim vyšel výnos, pokud možno vyšší než v minulém roce. Na to však bude mít vliv další vývoj porostů.

V prosinci naštěstí spadl dostatek srážek, podle meteorologů 140 % dlouhodobého průměru pro tento měsíc. Další vodu pak přinesl leden v podobě dešťových nebo sněhových srážek. Mezi jednotlivými regiony jsou ale značné rozdíly, které ovlivní následující jarní hnojení.

Obr. 1: Změny v biomase během kvetení a tvorby šesulí (upraveno dle Malagoli et al 2005)

Využití dusíku rostlinami v jarním období

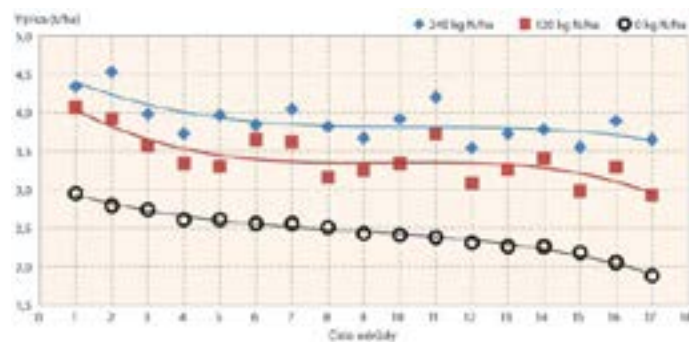
Sledování s pomocí značeného izotopu dusíku ^{15}N ukazují, že dusík přijímaný po obnovení jarní vegetace je ještě významně transportován do listů, ale také do kořenů (přibližně ve stejném poměru jako na podzim, tj. 80 a 20 %), ale na počátku dlouhivého růstu se podíl dusíku tranlokovaného do kořenů snižuje pod 10 %, přibližně kolem 60 % je lokalizováno do listů a zbytek byl stanoven ve

stoncích. Například Gomgert a kol. (2010) při stupňované dávce N (0, 100 a 200 kg N/ha) vypočítali, že listy v období do kvetení představují významnou část hmotnosti rostliny (47 %, 50 %, 61 %), avšak výrazný podíl listů (přibližně 2/3) opadáva do období maximální tvorby šesulí (cca BBCH 73). Toto je patrné z obrázku 1. Důležité je také rozložení obsahu dusíku v jednotlivých listech. Při nižších dávkách N nebo brzo přijatém dusíku rostlinami je vyšší obsah N především ve starších listech, ale právě tyto listy brzy opadávají a dusík není dostatečně využit pro tvorbu generativních orgánů. Naopak při vyšší dávce dusíku nebo jeho pozdějším příjmu je vysoký obsah N i v mladších listech. Z nich je později N reutilizován do vznikajících orgánů (větve, šesule, semena). Snahou by tedy mělo být udržet dusík v (mladých) listech co nejdéle po kvetení řepky. S ohledem na možnosti hnojení se často jeví problematické pozdější vstupy do porostů, ale především nízká efektivita dusíkatého hnojení hlavně vlivem sucha v povrchových vrstvách půdy. Proto mnohdy v pokusech lépe vycházejí výsledky například s hnojivy aplikovanými brzy na jaře (předjaří) s amonnou formou N (síran amonný, DASA) či amidickou (= močoviny) s přidávkou inhibitorů nitrifikace, kdy je působení N zpočátku sice pozvolnější, což koresponduje s počáteční nižší potřebou řepky, ale působí déle do období tvorby šesulí.

V pozdějších fázích růstu také příznivě působí vhodně aplikovaná kapalná hnojiva, jako například DAM, ale také vodné roztoky ledku vápenatého (CaN roztoky), případně roztok močoviny. Dávka dusíku v aplikovaných roztocích však již bývá poměrně nízká a je pouze vhodným doplněním k předchozí výživě přes půdu.

Výše uvedená specifika působení dusíku v rostlinách řepky také vysvětlují, proč tato plodina velice dobře reaguje zvýšením výnosu po aplikaci organických hnojiv, zejména hnoje, příp. kejdy, neboť právě v období vytváření mladých listů, větví a šesulí již probíhá lépe mineralizace organických dusíkatých látek z aplikovaného hnoje a uvolněný minerální dusík je využíván rostlinami. Z tohoto důvodu je péče o půdní organickou hmotu jedním z důležitých faktorů i při pěstování ozimé řepky. S ohledem na výše uvedené se také často setkáme s případy, kdy spolu nekoreluje výsledky anorganických rozborů rostlin s výnosem, zvláště pokud jsou rozborů prováděny v brzkých fázích růstu řepky a ve výsledcích je zahrnut především dusík starých listů.

Graf 1: Vliv dávky dusíku na průměrný výnos sledovaných odrůd

Vliv odrůd na hnojení dusíkem

V posledním desetiletí dochází ke zvyšování výnosu nejen vlivem nových odrůd (hybridů, linií), ale i úpravou technologií pěstování a vstupů. Na hnojení dusíkem však mohou pěstované odrůdy

reagovat odlišně. Jak je patrné z tabulky 2 a grafu 1, při pěstování sedmnácti odrůd bez hnojení dusíkem (0 kg N/ha) byly stanoveny značné rozdíly ve výnosech, tj. schopnosti odrůd využít „pouze“ minerální dusík z půdy. Avšak při dodání dusíku v hnojivech se rozdíly mezi odrůdami snižovaly, přičemž některé odrůdy vlivem hnojení „změnily pořadí“ výnosu semen. U výsledků nejsou uvedeny názvy odrůd, jelikož výsledky pokusu jsou z let 2008–2010 a hodnocené odrůdy již v sortimentu nenajdeme. Musíme však počítat, že obdobně se chovají i novější odrůdy.

Tab. 2: Výnos sledovaných odrůd při různé dávce dusíku (pro každou dávku dusíku seřazeno od nejvyššího výnosu, zachováno číslování odrůd)

Dávka dusíku					
0 kg N/ha		120 kg N/ha		240 kg N/ha	
*1	2,95	*1	4,07	*2	4,53
2	2,79	2	3,92	1	4,34
3	2,74	11	3,73	11	4,20
4	2,61	6	3,65	7	4,05
5	2,61	7	3,62	3	3,98
6	2,56	3	3,57	5	3,97
7	2,56	14	3,40	10	3,92
8	2,51	4	3,34	16	3,89
9	2,43	10	3,34	6	3,84
10	2,41	5	3,30	8	3,82
11	2,38	16	3,29	14	3,78
12	2,31	13	3,26	4	3,73
13	2,26	9	3,25	13	3,73
14	2,26	8	3,16	9	3,67
15	2,18	12	3,08	17	3,65
16	2,05	15	2,98	15	3,55
17	1,88	17	2,93	12	3,54

Dělení jarního hnojení

Poznatky příjmu a využití dusíku je nutné zohlednit při jarním dělení jeho dávek. Výběr formy pak zohledňujeme s ohledem na půdní podmínky (zejména vlhkost půdy, půdní druh), aktuální průběh počasí (teplotu, očekávané srážky), a také stav nadzemní biomasy rostlin, jestli jsou poškozeny mrazem (případně škodlivými organizmy). Velký význam má také utváření kořenů (velikost kořenů a hloubka zóny aktivního příjmu živin - tj. rozvinutého kořenového vlášení). Volba formy však může být složitější s ohledem na potřebu „změny“ rozhodnutí, kdy objednané hnojivo se již obtížně mění nebo jiné nemusí být včas na skladě. Více tedy můžeme pracovat s dávkou hnojiva.

Obecně platí, že při **brzkém regeneračním hnojení** (tj. v únoru) - je vhodnější nižší regenerační dávka (40–60 kg N/ha). Při těchto termínech aplikace si můžeme dovolit hnojiva s větším podílem amonné formy dusíku, jako je např. síran amonný, případně DASA, avšak za předpokladu že porosty nejsou silně poškozeny. Na vlhké půdě lze uplatnit i močoviny, přičemž předpoklad nepoškozeného porostu platí také.

Čím **později je regenerační hnojení** prováděno, tím vyšší dávku dusíku můžeme aplikovat. Dávka dusíku může být od 60 až do 120 kg/ha. Zde však také platí vztah mezi poškozením porostu a dávkou dusíku. Čím je porost slabší nebo více poškozen, tím by

regenerační dávka měla být nižší a další hnojení aplikovat podle toho, jak se rostliny začnou zapojovat do vegetace. Při tomto pozdějším hnojení nebo hnojení slabších a poškozených porostů by měly být využívány hnojiva s „vyšším“ podílem nitrátového dusíku. Slovo vyšším je v uvozovkách záměrně, jelikož kromě ledku vápenatého, kde je veškerý (nebo převážná většina) dusíku skutečně v nitrátové formě, mají ostatní hnojiva na bázi ledku amonného (LAV, LAD, Sulfan apod.) podíl nitrátové a amonné formy v poměru 1:1. V zemědělské praxi jsou sice často nazývány jako „ledky“ ale nesmíme opomenout, že nitrát není ve sloučenině NH₄NO₃ jediná forma dusíku.

Další hnojení během jarního období, tj. produkční, případně pozdní musí více zohledňovat nejen průběh počasí a vývoj porostu po regeneračním hnojení, ale také stanovištní podmínky, případně předplodinu, organické hnojení a vstupy ostatních živin, které ovlivňují využití dusíku rostlinami. Zde je důraz především na síru a hořčík, které i v jarním období mohou být vhodně aplikovány společně například v Kieseritu nebo již předtím „samostatně“ v některých dusíkatých hnojivech (SA, DASA, DASAMAG, LAD, NITROMAG, MAGNISUL aj.).

Výsledky pokusů ukazují, že jednoznačný recept, jak namíchat hnojiva neexistuje a je nutné vařit v každém roce trochu jinak, tj. ve vztahu k popsaným podmínkám příjmu a využití dusíku.

Tento příspěvek byl připraven s využitím poznatků získaných při řešení Specifického výzkumu „S projekt“ MŠMT ČR - GA FAPPZ SV17-06-21140.

Použitá literatura je k dispozici u autorů příspěvku.

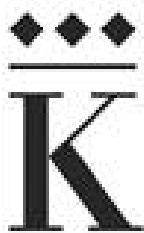
Neváhejte a zajistěte si limitovanou edici rezačky JAGUAR 800.

U příležitosti 25. výročí výroby sklízecí rezačky JAGUAR 800 Vám přinášíme mimořádnou slevu 25.000 € na modely této řady.

KLAS Nekoř a.s.
prodej a servis zemědělské techniky

Výhradní prodejce pro východní Čechy:
KLAS Nekoř a.s.
Nekoř 180, 561 63 Nekoř
www.klas-nekor.cz
petr.kozak@klas-nekor.cz
tel: +420 606 488 735

CLAAS

Národní
hřebčín
Kladruba
nad Labem

Pozvánka na mezinárodní závody spřežení a Den starokladrubského koně v Kladrubech nad Labem

Od 25. do 28. dubna 2019 se v Národním hřebčíně v Kladrubech nad Labem uskuteční 16. ročník Rudolfova poháru – mezinárodních závodů spřežení. Sportovní klání budou probíhat od čtvrtka do neděle za účasti okolo 90 účastníků z 10 zemí. Ve čtvrtek a v pátek proběhnou drezurní zkoušky, poté následuje sobotní maraton, který je divácky nejatraktivnější disciplínou, a v neděli parkur spřežení a vyhlášení vítězů.

Návštěvníky zde každoročně čeká zajímavá podívaná a napjaté sportovní okamžiky. Soutěžit se bude v kategoriích jednospreží, dvojspreží a v královské disciplíně čtyřspreží.

V průběhu závodů mohou návštěvníci v rámci komentovaných prohlídek také navštívit areál hřebčína. Připraveny budou komentované prohlídky stájí, kočárovny s postrojovnou a císařského zámku. Další významnou akcí, kterou kladrubský hřebčín pořádá, je Den starokladrubského koně, který letos připadá na sobotu 25. května 2019. Tento den je v Kladrubech nad Labem oslavou výjimečného plemene koní, jeho domovského hřebčína, ale také tradičních činností, které k původnímu dvornímu hřebčínu patří. Zároveň je připomenutím úspěchů, kterých Národní hřebčín dosahuje v současnosti.

Letošní Den starokladrubského koně je o to významnější, že letos uplyne přesně 440 let od povýšení hřebčína na dvorní císařem Rudolfem II., což už je důvod k oslavě.

Na program bude hned celá řada výjimečných představení a prezentací starokladrubských koní jako např. ukázky zápráže, jezdecká čtverylka nebo kočárový rej, vystoupení hostů a mnoho dalšího.

V hlavním programu bude prezentován výjimečný exponát, který si návštěvníci hřebčína budou moci prohlédnout. Bude jím zlatá karosa arcibiskupství pražského. Jedná se o tzv. ceremoniální karosu, speciální typ kočáru, který sloužil pouze při nejsvátečnejších příležitostech – k slavnostnímu vjezdu do města při vstupu biskupa do úřadu, při účasti na korunovační ceremonii apod.

Tyto a mnoho dalších akcí si mohou návštěvníci Národního hřebčína v Kladrubech nad Labem užít v roce 2019. Více pak zde: <https://www.nhkladruby.cz/kalendar-akci>.

Národní hřebčín Kladruba nad Labem je jedním z nejstarších hřebčínů na světě a je domovem starokladrubských koní, unikátního českého plemene, vyšlechtěného speciálně pro ceremoniální účely panovnických dvorů. V roce 2015 byla úspěšně dokončena rozsáhlá rekonstrukce, díky níž areál kladrubského hřebčína získal zpět svůj klasicistní vzhled a návštěvníkům se otevřely nové prohlídkové okruhy a expozice.

Prohlídkové okruhy a expozice v Kladrubech nad Labem a ve Slatiňanech jsou k dispozici návštěvníkům od dubna do října. Více informací je k dispozici na www.nhkladruby.cz.

Koňský ráj to na pohled!

Koně dělají společnost člověku již několik tisíc let a ve Východních Čechách jsou jako doma. Tento region je plný unikátostí, které nikde jinde nenajdete. Pokud jste tedy fanoušky koní, měli byste se rozhodně vydat po stopách koňských kopyt, které vás zavedou na zajímavá místa.

Vůbec největším skvostem Východních Čech je Národní hřebčín Kladruhy nad Labem, kde se chová nejstarší české původní plemeno koní – starokladrubský kůň. Jeho účel je ryze ceremoniální a dodnes se těší velké oblibě na evropských panovnických dvorech v Dánsku a Švédsku. Kladrubské Polabí se dokonce pokouší o zápis na seznam UNESCO, jelikož se jedná o opravdu magické místo s osobitým geniem loci.

Pro ty z vás, co milují adrenalin, je jako stvořená Velká pardubická steeplechase. Dostihový závod, který má tradici již od roku 1874, vás doslova „pohltní“. Na 6900 metrech musí koně zdolat 31 překážek, přičemž tou neznámější je Taxisův příkop. Po celý rok pardubické závodiště „hostí“ mnoho kulturních i sportovních akcí. Vůbec největší událostí, hned po dostizích, je velkolepá mezinárodní výstava Koně v akci. Jedná se o největší setkání koní a lidí na českém území.

Máte děti, které mají rády koně a zároveň si i rády hrají? Pokud ano, vyrazte do Slatiňan. Kromě hipologické expozice světového formátu, kterou najdete ve Státním zámku Slatiňany, se můžete vydat na Švýcarsnu. V bývalé salaši našlo svůj domov Muzeum starokladrubského koně. To vyniká zejména svojí interaktivností a místem, kde se nachází. Uprostřed přírody! Malí návštěvníci zejména ocení možnost jízdy na největším plyšovém koni v České

republice. Od muzea vedou stezky lesem, které vás zavedou do Rekreačních lesů Podhůra anebo na známý Kočičí hrádek.

Pro absolutní odpočinek v přírodě vám Východní Čechy poskytnou velké množství hiposteze, koňských rančů a farem. Nezapomeňte, že správným „koňákem“ se můžete stát v každém věku! Stačí jen sebrat kus odvahy a vyrazit do regionu, který je rájem koní a jejich fanoušků.

www.kone.vychodnicechy.info

JaJa Pardubice, s. r. o.

Návštěvníci města Pardubic vyhledávají prodejny s Pardubickým perníkem, aby ochutnali výrobky, které toto město po staletí proslavuje. Naše prodejny mohou zákazníka plně uspokojit zdobeným perníkem, perníkovými dezerty, také svátečním cukrovím i produkty z cukrářské hmoty. Většina výrobků získala certifikáty kvality v celostátních soutěžích. Vyrábíme a nabízíme výrobky vysoké kvality.

V našich prodejnách prodavačky ochotně pomohou vybrat vhodný výrobek pro různé příležitosti. V nabídce se vždy najdou novinky, kterými obohacujeme již tak bohatý sortiment výrobků vyvinutých v naší firmě

Jsmo soutěživý tým, zvažujeme které výrobky předložíme do dalších soutěží. Soutěže MLS Pardubického kraje se pravidelně účastníme a právě nyní chystáme výrobky k hodnocení. Současně připravujeme soutěžní exponát do soutěže Gastro Hradec Králové.

Najdete nás v prodejně přímo ve výrobě ve Svítkově, dále v prodejně Pardubický perník Tr. 17. listopadu Pardubice a na nádraží prodejna Perníček z Pardubic.

JaJa Pardubice, s. r. o., Pardubický perník Přerovská 536,
530 06 Pardubice
www.pardubickypernik.cz

TECHNOhrátky i letos zamíří do středních zemědělských škol

Projekt TECHNOhrátky Pardubického kraje zamířil do svého sedmého ročníku, a i tentokrát budou v jeho programu zastoupené střední zemědělské školy z regionu. Těm se dařilo už v minulých letech budít zájem mezi žáky základních škol.

Než se naplno spustily přípravy nového, sedmého ročníku projektu TECHNOhrátky Pardubického kraje, proběhlo 24. ledna v sále Jana Kašpara v budově Krajského úřadu Pardubického kraje v Pardubicích slavnostní vyhodnocení projektu za rok 2018 spojené s udílením cen nejlepším žákům základních a středních škol, kteří se zapojili do dlouhodobých soutěží TECHNOhrátek.

Do ocenění nejúspěšnějších školáků se zapojila také společnost Agrovenkov, která při této příležitosti poukázku na nákup elektroniky v hodnotě 1 500 Kč. Šťastným výhercem se stal Jonáš Říha z NOE – Křesťanské základní a mateřské školy Pardubice, který natočil nejlepší videoreportáž s tématem „Naše škola na TECHNOhrátkách“ při návštěvě Střední průmyslové školy stavební Pardubice.

V dlouhodobé soutěži se však dařilo se i žákům středních zemědělských škol. O třetí místo v kategorii o nejlepší video na téma „Představ svou školu“ se podělili Ondřej Tomášek, Jaroslav Kutrín a Lukáš Minářík ze Středního odborného učiliště zemědělského Chvaletice společně s Antonínem Kaplanem a Imrichem Malíkem ze Středního odborného učiliště opravárenského Králíky, kterým se díky obdrženým cenám rozrostla sbírka náradí.

Zájem o zemědělství roste

Zemědělské školy patří v rámci TECHNOhrátek k velice žádaným a díky jejich zapojení do projektu stoupá i počet dětí, kteří se do nich hlásí. Zemědělství už dávno není těžkou dřinou, použití moderních technologií spoustu pracných úkonů zjednodušilo

a zpříjemnilo. Studium zemědělského oboru navíc nabízí celou řadu bonusů.

„Opravář zemědělských strojů je nejvšestrannější ze všech strojírenských oborů

a absolventům umožňuje nesmírně široké možnosti pracovního uplatnění. Žák může získat během studia bezplatně tři svářečské kurzy i tři skupiny řídičského oprávnění, které by dohromady stály téměř 70 000 korun. Navíc tento obor podporuje svým stipendiem také Pardubický kraj,“ uvádí příklad Bohumil Bernášek, radní Pardubického kraje pro školství.

TECHNOhrátky vznikaly v dobách, kdy byl největší hlad po žácích technicky zaměřených středních odborných škol. Šlo nám o to, aby se informace o těchto zařízeních dostaly do povědomí lidí. Dnes můžeme říct, že u technických oborů se nám tato osvěta podařila a žáci si nacházejí k těmto oborům cestu zpět. TECHNOhrátky jsou samozřejmě nedílnou součástí tohoto vývoje, protože dokázaly techniku zpopularizovat. Také v případě zemědělského školství nám pomohly hodně zapracovat na zaplněnosti škol,“ vyzdvihuje smysl projektu vedoucí odboru školství Krajského úřadu Pardubického kraje Martin Kiss.

Zábava na kovárně

V sedmém ročníku TECHNOhrátek se mezi patnáct vybraných škol zařadily i čtyři vyučující zemědělské obory – Střední odborné učiliště opravárenské Králíky, Střední odborné učiliště zemědělské Chvaletice, Odborné učiliště Chroustovice a Střední škola zahradnická a technická Litomyšl.

Žáci základních škol se tak opět mohou těšit na ukázky techniky, kování ocelových růží, vznešené prostředí chroustovického zámku a pestrý výběr chovatelských i zahradnických oborů. Do Králík se opět vydají výpravy ze sousedního Olomouckého kraje i z Polska – pro tamní žáky jsou bonusy, které škola nabízí, velkým lákadlem.

Odpoledne na TECHNOhrátkách zpravidla začíná prezentací firem, které se školou spolupracují a toho v loňském roce využila i zemědělská družstva Dolní Újezd a Rosice nebo společnost Liponova Lipoltice. Projekt rovněž významně podporuje společnost Cerea.

To, že TECHNOhrátky jsou účinným motivátorem žáků základních škol, ukázaly i počty přihlášek na střední školy Pardubického kraje, které letos počátkem března podávali. Právě zemědělské školy byly mezi těmi, které zaznamenaly nárůst zájmu. V době, kdy stále hrají prim gymnázia a obchodní akademie, se oproti loňskému roku na SŠZT Litomyšl přihlásilo o 44 žáků víc, do SOUZ Chvaletice o 5 a do SŠZ a VOŠ Chrudim o 2 - králícké učiliště zůstalo „na svém“.

Na zemědělské škole v Chrudimi vzniká nová tradice

Nultý ročník zemědělské olympiády, který se konal 12. března, přilákal mnoho žáků z okolních základních škol. Celkem 23 soutěžících nejdříve odeslalo odpovědi na 30 otázek zaměřených na zemědělství. Na vlastní soutěž si připravili prezentace. Jak v budoucnu zajistit výživu lidstva? Bude dostatek vody pro všechny? To byla hlavní témata pro soutěžní klání a související diskuze. Odborná porota byla velmi potěšena vysokou úrovní prezentací, znalostí a hlavně zájmem jednotlivých žáků. Rozhodování bylo těžké, všichni byli výborní. Přesto malým rozdílem letos zvítězili žáci základní školy z Heřmanova Městce, následování žáky z Nasavrk a Prosetína. Odměny dostali všichni žáci. Hlavními sponzory byli CEREА, a. s. a ZD Rosice u Chrasti.

Pro všechny soutěžící je připravena na 3. dubna hlavní cena, zážitkový den v zemědělských provozech závodů CEREА, a. s. Uvědomí si lidé nezastupitelnost zemědělství v produkci potravin? Zajímá se veřejnost o původ potravin a jejich kvalitu? Soutěžní setkání nás přesvědčilo o tom, že mezi nastupující generací jsou šikovní lidé, kteří si uvědomují situaci a hlavně mají zájem. Již nyní se těšíme na následující ročník.

Zahrady první republiky, výsadby památných a jubilejních stromů

Spolek absolventů a přátel zemědělské školy v Chrudimi pořádal 16. března besedu pro veřejnost. Tato setkání se stala již tradicí. Letošní téma bylo ale velmi zajímavé a proto přilákalo velký počet posluchačů. Ing. Stanislava Ottomanská, Ph.D. poutavě seznámila s životem a dílem několika zahradních architektů. Pro nás asi neznámější je Josef Vaněk. Narodil se 6. února 1886 v Bukovině u Černilova. Do učení nastoupil v roce 1899 v zámeckém zahradnictví prince Schamburg-Lippe v Ratiborčicích. Dále se vzdělával doma i v zahraničí a v letech 1911 – 1912 založil vlastní zahradnický závod v Chrudimi. Zde se také stal redaktorem ilustrovaného měsíčníku *Zahrada domácí* a školní. Za svůj profesní život navrhl více než čtyři tisíce projektů, realizovaných v Čechách i na Slovensku, např. Barandovské terasy, areál nemocnice Chrudim, hřbitovy, sportoviště, soukromé zahrady apod. Zásadní pro Vaňkovu tvorbu bylo hojné uplatnění vytrvalých květin – peren. Proto se sám zabýval množním a prodejem trvalek. V nabídkovém katalogu z roku 1925 nabízel 1500 druhů trvalek. Dalšími významnými architekty této doby byli například Josef Kumpán a Josef Miniberger. Společně realizovali mnoho zahrad, některé se částečně dochovaly. Je velká škoda, že v současné době není kladen důraz na architektonické úpravy veřejných prostranství. Spolek obdržel darem od paní Ottomanské, která je spoluautorkou odborných knih o zahradních architektech a jejich tvorbě, několik nádherných výtisků do své spolkové knihovny.

MAS Svitava

Místní akční skupina Svitava z. s. (dále jen „MAS Svitava“) je neziskovou organizací, která pracuje na principu metody LEADER (ta je založena na tzv. „přístupu zdola“). Členská základna je složena ze zástupců z veřejného, soukromého a neziskového sektoru. Území MAS je složeno z obcí v mikroregionech Brněnec a Svitavsko a obce Brněnec – celkem čítá 27 obcí.

Rok 2018 v číslech

MAS Svitava vyhlásila v roce 2018 celkem 7 výzev (Program rozvoje venkova 1, Integrovaný regionální OP 3, OP Zaměstnanost 2 a „Malý LEADER“ 1).

Ve výzvě z Programu rozvoje venkova (dále i „PRV“) bylo přijato celkem 12 projektů, přičemž zaregistrováno na RO SZIF bylo 11. Výzva PRV (alokace 6,1 mil. Kč) byla zaměřena na Fiche 1 (Podpora zemědělských podnikatelů), Fiche 3 (Technika pro lesní hospodářství), Fiche 4 (Rekreační funkce lesa) a Fiche 5 (Protipovodňová prevence v lesích). Celkově byla zaalokována částka dotace přes 5,5 mil. Kč.

Projekty, podané v roce 2017, již pokročily v realizaci. Z 11 podepsaných dohod bylo k 31. 12. 2018 dokončeno 6 projektů o celkové dotační podpoře 1,5 mil. Kč.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

Výzvy z Integrovaného regionálního OP byly zaměřeny na bezpečnou dopravu (přijaty 2 projekty), na bezpečnost v území MAS (výzva na hasičskou infrastrukturu – přijat 1 projekt) a na podporu vzdělávání (přijaty 2 projekty). Z první vlny výzev z roku 2017 byla dokončena a proplacena realizace 2 projektů (v obci Koclířov se jednalo o „Řešení bezpečnosti chodců u komunikací v obci Koclířov“ a v obci Radiměř o „Zvýšení odolnosti hasičské zbrojnice v Radiměři“).

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

OP Zaměstnanost se nesl v duchu sociálního podnikání, přičemž byly vyhlášeny 2 výzvy. Do první výzvy se nikdo nepřihlásil. Druhá výzva o celkové alokaci 3 mil. Kč skončila až k 28. 2. 2019, nicméně zde MAS obdržela 1 projekt, který se aktuálně nachází v procesu hodnocení. Projekty z roku 2017 jsou ve své plné realizaci a již za sebou mají první zprávy o realizaci. Celkem běží 6 projektů (2x sociální služby a 4x příměstské tábory).

EVROPSKÁ UNIE
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
Evropa investuje do venkovských oblastí
Program rozvoje venkova

S podporou Pardubického kraje – Programu obnovy venkova byla vyhlášena výzva na „Malého LEADERa“ pro Svitavsko pro rok 2019, do které se přihlásilo 9 žadatelů, jejichž projekty se týkají podpory komunitního života a volnočasových aktivit. V minulém roce skončila realizace 15 projektů podaných do „Malého LEADERa“ pro Svitavsko pro rok 2018.

Co přinese rok 2019

V roce 2019 plánuje MAS Svitava vyhlásit 5 – 6 výzev.

Termín	Výzva – Progr. rámec	Aktivity (stručně)	Alokace (Kč)
01 – 08/2019	Životní prostředí	Sídelní zeleň	10 mil. Kč
02 – 04/2019	OP Zaměstnanost	Komunitní a sociální služby	6,3 mil. Kč
03 – 04/2019	Program rozvoje venkova	Fiche 4 – Rekreační funkce lesa Fiche 6 – Ochrana lesních dřevin Fiche 7 – Potravinové řetězce a místní trhy	2 mil. Kč
07 – 08/2019 předpoklad	nerrelevantní	Pardubický kraj – POV „Malý LEADER“ pro Svitavsko pro rok 2020	předpoklad 500 tis. Kč
07 – 09/2019	IROP	Bezpečná doprava	8,4 mil. Kč
07 – 09/2019	IROP	Podpora vzdělávání	6,3 mil. Kč

Více informací na www.massvitava.cz, Fb @massvitava. Nebo se můžete telefonicky obrátit na manažery MAS: Petr Škoda, DiS., tel.: 725 925 454 a Mgr. Veronika Košťálová, tel.: 602 554 458. E-mail: massvitava@unet.cz.

**Podpořený projekt ze Strategie komunitně vedeného místního rozvoje
Místní akční skupiny Svitava z. s. pro období 2014 – 2020 (2023)**

Název žadatele: **Lucie Musilová**
Název projektu: **Pořízení CO₂ laseru pro řezání a gravírování**
Místo realizace: **Kamenná Horka**

Celková výdaje projektu: **861 156 Kč**
Výdaje, ze kterých je stanovená dotace: **423 500 Kč**
Dotace: **190 575 Kč**

Pořízením CO₂ laseru pro řezání a gravírování došlo ke zefektivnění výroby a rozšíření nabídky zboží, které mohou nabízet. CO₂ laser může zpracovávat velké množství různých druhů materiálů: karton, balsa, sádky, MDF, plexisklo, sklo, ořev, plast, ... Předmět projektu má pozitivní vliv na životní prostředí – inovační technologií je zvýšena efektivita výroby při zachování stejné spotřeby energie, oproti mechanickému opracování. Celkovým výsledkem projektu je rozvoj podnikání v oblasti technologie výroby a zvýšení konkurenceschopnosti na trhu práce.

Podívat se na projekt

Příklady svých možností

EVROPSKÁ UNIE
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
Evropa investuje do venkovských oblastí
Program rozvoje venkova

Více informací na:
www.massvitava.cz
www.kocilov.cz
Tel: 0166210488 (ředitelka)

**Podpořený projekt ze Strategie komunitně vedeného místního rozvoje
Místní akční skupiny Svitava z. s. pro období 2014 – 2020 (2023)**

Název žadatele: **OBEC KOCLÍŘOV**
Název projektu: **Zřízení odpočinkového místa u pramene řeky Třebovky**
Místo realizace: **Koclířov**

Předmětem projektu bylo zřízení odpočinkového místa u pramene řeky Třebovky, který se nachází u lesní cesty navazující na komunikaci z Koclířova na turisticky navštěvovanou lokalitu Hřebeč.
V rámci projektu došlo k celkové revitalizaci původního místa pramenišť, které bylo značně zarostlé a zanedbané. Daná lokalita tímto projektem zvýšila svou atraktivitu pro pěší nebo cykloturistiku, čímž došlo ke zvýšení návštěvnosti lesa.
Projekt byl zrealizován prostřednictvím první výzvy Místní akční skupiny Svitava z. s. z Programu rozvoje venkova a byl podpořen 100% dotací.

Celková výdaje projektu: **59 tis. Kč**
Výdaje, ze kterých je stanovená dotace: **59 tis. Kč**
Dotace: **59 tis. Kč**

EVROPSKÁ UNIE
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
Evropa investuje do venkovských oblastí
Program rozvoje venkova

Více informací na:
www.massvitava.cz
www.kocilov.cz
Tel: 0166210488 (ředitelka)

ZD SLOUPNICE

Zemědělské družstvo se sídlem ve Sloupnici

SERVIS ZEMĚDĚLSKÉ A DOPRAVNÍ TECHNIKY

AUTORIZOVANÝ ZÁSTUPCE ZNAČEK:

- > OSOBNÍ, UŽITKOVÁ A NÁKLADNÍ VOZIDLA
- > TRAKTORY (CASE IH, STEYR, ZETOR)
- > OSTATNÍ ZEMĚDĚLSKÁ TECHNIKA
- > KOMUNÁLNÍ TECHNIKA, SMYKOVÉ NAKLADAČE
- > ÚDRŽBY VOZIDEL, PRODEJ MAZIV A AKUMULÁTORŮ
- > PŘÍPRAVA NA STK VČETNĚ PROVEDENÍ
- > PNEUSERVIS (ON-LINE REZERVAČNÍ SYSTÉM) **NOVÉ**
- > SERVIS A PLNĚNÍ KLIMATIZACÍ **NOVÉ**
- > DIAGNOSTIKA OSOBNÍCH A NÁKLADNÍCH VOZIDEL, TĚŽKÉ TECHNIKY

☎ 465 549 295 / 776 713 848

🌐 www.zd-sloupnice.cz

✉ mech@zdsloupnice.cz

📘 ZD Sloupnice

MAS ORLICKO, z.s.

KOMUNITNĚ VEDENÝ MÍSTNÍ ROZVOJ

V území přibudou nové projekty!

Letošní rok započal hodnocením projektů přijatých do výzev Integrovaného regionálního operačního programu. Jednalo se o výzvy zaměřené na bezpečnost v dopravě, infrastrukturu sociálních služeb, vzdělávání v klíčových kompetencích, neformální a zájmové vzdělávání, dostupnou péči o děti a infrastrukturu pro sociální podnikání. Nyní tedy probíhá schvalování přijatých žádostí a my se těšíme, že můžeme podpořit další záměry v území. Ty úspěšné můžete průběžně sledovat na našem webu www.masoorlicko.cz.

V březnu 2019 proběhlo mapování potřeb z území MAS od obcí, jejich příspěvkových organizací, NNO ale i zemědělských podnikatelů. Tyto záměry budou stěžejním podkladem pro jednání o další a zároveň poslední výzvě z PRV v tomto dotačním období. Výzva bude zaměřena na podporu živočišné, rostlinné výroby a podporu občanské vybavenosti (čl. 20). Během roku 2019 bude probíhat zhodnocení tohoto programu, v rámci kterého budeme moci upravit programový rámec PRV pro další výzvu. Dle aktuálního harmonogramu je

plánované vyhlášení výzvy 1/2020 a příjem žádostí 2,3/2020.

Veškeré informace k PRV budou zveřejněny na webu www.mas.orlicko.cz. Otázky týkající se PRV je možné směřovat na Ing. Brožkovou (brozkova@mas.orlicko.cz, 735 755 724).

KLAS Nekoř a.s.

Nekoř 180, 561 63 Nekoř

E-mail: klas@klas-nekor.cz

www.klas-nekor.cz

- **PRODEJ TRAVNÍCH SMĚSÍ** - pícninářské: *pastevní, luční, jetelotravní* – s vysokým obsahem festulolii, velmi vhodné pro efektivní živočišnou výrobu
- *trávníkové* : *parkové, hřiškové, rekreační, zátěžové regenerační, extenzivní*

KVALITA ZA ZAJÍMAVOU CENU PŘÍMO OD PĚSTITELE

- **NABÍZÍME EKONOMICKY ZAJÍMAVÉ MNOŽENÍ TRAV FESTULOLÍ A JETELŮ**
- **PŘÍSEV TRAV A JETELŮ SECÍM STROJEM VREDO**
- **PRODEJ OSIV** – kukuřice, řepka, slunečnice značky PIONEER

Informace a objednávky: E-mail: klas@klas-nekor.cz Telefon: 465 676 453, 720 235 877, 465 676 445, 702 120 274

Dobírkou nebo osobní odběr na posklizňové lince travních semen v areálu KLAS v Nekoři v pracovní dny od 7:30 do 15:30 h nebo dle telefonické dohody. **Doprava:** možno i na dobírku a pro odběr nad 500 kg v rámci ČR zdarma.

CEMOS AUTO THRESHING.

Nový asistenční systém pro řidiče řídí plně automaticky vzdálenost mlátičho koše a otáčky mlátičho bubnu.

MULTIFINGER SEPARATION SYSTEM (MSS).

MSS zaručuje efektivní separaci zbytků za všech podmínek sklizně.

ŠETRNÝ K ZRNU A SLÁMĚ.

LEXION 600 se systémem výmlatu APS se vyznačuje obzvláště šetrným výmlatem při rovnoměrném toku materiálu.

MOTORY MERCEDES-BENZ.

Všechny modely výrobní řady LEXION 600 jsou vybaveny motory Mercedes Benz a systémem chlazení DYNAMIC COOLING.

AKČNÍ CENA

LEXION 670 s VARIO 770 + transportní vozík za akční cenu

6.666.666 Kč*

*(256.410,- EUR při kurzu 26 Kč/EUR) Cena za stroj LEXION 670 s VARIO 770 a transportním vozíkem). Ceny jsou uvedeny bez DPH. Pro více informací kontaktujte svého regionálního prodejce. www.agrall.cz. Veškeré fotografie mají pouze informační charakter.

KLAS Nekoř a.s.
prodej a servis zemědělské techniky

Výhradní prodejce pro východní Čechy:
KLAS Nekoř a.s.
Nekoř 180, 561 63 Nekoř
www.klas-nekor.cz
petr.kosek@klas-nekor.cz
tel: +420 606 488 735

CLAAS

Záměry Informačního střediska pro rozvoj zemědělství a venkova Pardubického kraje

Cíl:

- Bezplatné poskytování informací různými způsoby, především elektronickými formami komunikace

Témata poskytovaných informací:

- Uplatňování principů společné zemědělské politiky
- Rozvoj venkovského prostoru
- Náležitá aplikace zákonných požadavků a dodržování zásad správné zemědělské praxe
- Ochrana spotřebitelů (potravinová bezpečnost)

Formy poskytovaných informací:

- Internet, e-mail, SMS
- Zpravodaje
- Osobní kontakt (semináře, konzultace)

Informační podpora:

- Ústav zemědělské ekonomiky a informací Praha (ÚZEI)

Pracoviště Informačního střediska pro rozvoj zemědělství a venkova Pardubického kraje

Pracoviště Chrudim

Poděbradova 909, PSČ 537 01 Chrudim
II. patro č. dv. 214 a 215
Ing. Vanda Rektorisová, Msc., tel. 469 622 390
e-mail: oakcr@chrudim.cz

Pracoviště Ústí nad Orlicí

Tvardkova 1191, PSČ 562 01 Ústí nad Orlicí
I. patro č. dv. 210
Ing. František Smítal, tel. 465 553 267
e-mail : agr.kom.uo@seznam.cz

Pracoviště Svitavy

Olomoucká 26, PSČ 568 02 Svitavy
I. patro č. dv. 32
Ing. Josef Gracias, tel. 461 531 724
e-mail: aksv@nexta.cz

Pracoviště Pardubice

Boženy Němcové 231, PSČ 530 02 Pardubice
II. patro budovy
Ing. Josef Štěpanovský, tel. 607 115 245
e-mail: oakpa@volny.cz

Na jednotlivých pracovištích získáte mnohé potřebné informace k zemědělské problematice.

Informace pohodlně a zdarma!

Pokud budete chtít dostávat důležité informace v e podobě, pošlete svoji poštovní i elektronickou adresu emailem či formou SMS na:

brozkova.agrovenkov@seznam.cz

agrovenkov.uo@tiscali.cz, nebo mobil: 604 676 49

Vaše rozhodování bude efektivnější a spolehlivější!

Budete o všem vědět včas a zdarma!

Na internetovém portálu www.agrovenkov.cz v oddíle Zemědělské komodity mohou registrovaní uživatelé využít KOMODITNÍ BURZY pro prodej a nákup svých produktů!

Na internetovém portálu www.agrovenkov.cz v oddíle Legislativa najdete českou i evropskou legislativu týkající se zemědělství a venkova. Česká legislativa je v plném posledním znění s barevným označením změn. Vybranou legislativu je možno registrovaným uživatelům na požádání zaslat v elektronické podobě!

Ing. Lenka Brožková
ředitelka
AGROVENKOV, o. p. s.

Ing. Smítal František
předseda správní rady
AGROVENKOV, o. p. s.

Pardubice

PARDUBICKÝ KRAJ

beko

Prima FRESH FESTIVAL

Pardubice 15.–16. 6. Dostihové závodiště Pardubice

Gurmánský festival

plný NOVINEK

Dva dny ve znamení skvělého jídla, kuchařských show a workshopů známých osobností

Zdeněk POHLREICH | Roman VANĚK

Lukáš HEJLÍK | Roman PAULUS

- ▲ Nové gastronomické zážitky, restaurace, bistra a foodtrucky
- ▲ Nová pivní zóna s živou hudbou
- ▲ Nová vinařská zóna, prvotřídní vína a řízené degustace
- ▲ Nová dětská zóna, dětské workshopy, zábavní atrakce a program

www.freshfestival.cz

[#freshfestival](#) [#sbohemplastu](#) [#befresh](#)

SOLCOPTIONS

HARIBO

CzechTourism